ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД **1**
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ **2**
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ **3**
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ **4**

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1.ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО 5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО 6
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ 60
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО 61
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ 62
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ 62
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ 63
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА 63
9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ 63
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ 64
11. КОМПОНЕНТИ НА ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД 65
12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ 66
13. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА 68
14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ 69
15. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ 70
16. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ 72
17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ 72
18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ 73
19. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА 77
20. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ 79
21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ 79
22. СОБСТВЕН КАПИТАЛ 80
23. ДЪЛГОСРОЧНИ И КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ 83
24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ 86
25. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА 87
26. АКТИВИ И ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ 90
27. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 92
28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА 92
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ 93
30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ 93
31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФАКТОРИНГ 94
32. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ 94
33. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ 94
34. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ 96
35. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК 97
36. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА 108
37. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД 113

1.ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Софарма Трейдинг АД (преди - Санита Трейдинг АД) (Дружеството) е регистрирано в България с решение на Варненски Окръжен Съд 3594/ 16.10.1998 г. С решение на Софийски Градски Съд 9598/2005 наименованието на компанията е променено на „Софарма Трейдинг". Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, Сграда А, ет.12.

1.1. Собственост и управление

Софарма трейдинг АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Към 31.12.2019 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Софарма АД	74,23
Други	25,77
Общо	**100,00**

Софарма Трейдинг АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от трима членове. Ръководството на дружеството в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 31.12.2019 г.:

д.и.н Огнян Донев	Председател
Димитър Димитров	Член
Ангел Йорданов	Член

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Членовете на одитния комитет са:
Кристина Атанасова-Елиът – председател
Васил Найденов – член
Цветелина Станимирова – член.

Към 31 декември 2019 г. средно-списъчният състав на персонала в дружеството е 833 работници и служители (31.12.2018 г.: 820).

1.2.Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството е търговия на едро с фармацевтични, медицински стоки и медицинско оборудване.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на финансовия отчет

Индивидуалният финансов отчет на Софарма Трейдинг АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2019 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти" (МСС).

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2019 г. за предприятията в Република България, са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: имоти, машини и оборудване (Приложение № 12), задължения по лизинг (Приложение № 24), разходи за външни услуги (Приложение № 6), разходи за амортизация (Приложение № 12 и 14), финансови разходи (Приложение № 9), и пасиви по отсрочени данъци (Приложение № 26), както и върху представянето на паричните потоци, произтичащи от договори за лизинг.

Промените произтичат от прилагането на следните стандарти и тълкувания:

• **МСФО 16 Лизинги** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване, представяне и оповестяване на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки най-вече при лизингополучателя. Стандартът заменя действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17 и свързаните с него тълкувания. а) При лизингополучателите водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга – за всички лизингови договори с реална продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване", който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна спрямо отчетната практика до 2018г. За краткосрочни или на ниска стойност лизинги се допуска изключение и запазване на

досегашната практика. Стандартът ще окаже влияние върху финансовия резултат за периода, тъй като през първите години разходите, свързани с лизинговите договори са по-големи, допълнително оперативните разходи се заменят с разходи за амортизации и лихви, което ще доведе до определена промяна в ключови показатели като EBITDA, оперативните парични потоци ще се увеличат, тъй като главниците и лихвите се класифицират като парични потоци от финансова дейност;б) При лизингодателите няма да има съществени промени в отчетната практика и те ще продължат да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на: имоти, машини и оборудване (Приложение № 12), задължения по лизинг (Приложение №24), разходи за външни услуги (Приложение № 6), разходи за амортизация (Приложение № 12 и 14), финансови разходи (Приложение № 9), и пасиви по отсрочени данъци (Приложение № 26), както и върху представянето на паричните потоци, произтичащи от договори за лизинг. Ефектите от направените от него анализи и преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение № 2.29. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни.

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството:

- **КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК). Това разяснение дава насоки за счетоводното третиране и отчитане на данъците върху дохода в обхвата на МСС 12, когато са налице несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС 12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции, асоциирани с несигурност по данъчно третиране. Разяснението покрива следните въпроси: а) дали предприятието да преценява всяка несигурност по данъчното третиране отделно или в комбинация с други, в зависимост от това кой подход по-добре предвижда решението на съответната несигурност; б) допусканията, които предприятието прави за преценка как данъчните власти биха изследвали и проверили дадена несигурност на данъчно третиране на основата, че данъчните власти имат цялата налична информация; в) как предприятието определя данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити при наличието на определени несигурности; г) изискването за оценка на ефектите от несигурността върху отчетените данъци върху дохода, при условие, че данъчните власти не е вероятно да приемат данъчното третиране на предприятието; д) измерването

на ефекта може да стане по по-подходящия от двата подхода - „най-вероятната сума" или „очакваната стойност"; и е) как предприятието преценява и третира промените във фактите и обстоятелствата.

- **МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи (заеми и други дългови инструменти) по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо от наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви. Важно условие е тази негативна компенсация да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор за преценка, т.е. необходимо е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент и други пазарни условия и обстоятелства, и спрямо него и тях - сумата на предплащането и полза за страната, инициирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно плащане, и при полза от по-ранно плащане. Също така съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци" в структурата на бизнес модела на предприятието; б) потвърждава (с изменение в Основания за заключения), че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност, е модифициран без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент.

- **МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че предприятието трябва да прилага МСФО 9, включително изискванията му за обезценка, относно форми на дългосрочни участия в асоциирани или съвместни предприятия, които са част от нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Счетоводното отчитане на ефектите съгласно МСФО 9 при тези форми на участия се прави преди отчитането на разпределението на дела на загубата и на обезценките по реда на МСС 28. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна.

- **Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приети от ЕК). Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия.

- **МСС 19 (променен) – Доходи на наети лица** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че в случаи на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и нетните лихви за периода след промяната, дружеството е длъжно да използва заложените в нея предположения. Допълнително са включени изменения в представянето и оповестяването на ефекта при промени в плановете за дефинирани доходи, калкулирането на минал стаж, ефекти от промени на плана, съкращаване или уреждане във връзка с горната граница(тавана) на актив по плана.

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2019 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството за следващи периоди, а именно:

- **Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане и съответни промени в референциите към нея в различни МСФО** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., приети от ЕК). Тези промени в Рамката включват преработени изцяло дефиниции за „актив" и „пасив", както и нови насоки и концепции за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване. Промените в Концептуалната рамка са съпроводени с изменения в някои препратки към нея в Международните стандарти за финансово отчитане, в т.ч. МСФО 2, МСФО 3, МСФО 6, МСФО 14, МСС 1, МСС 8, МСС 34, МСС 37, МСС 38, КРМСФО 12, КРМСФО 19, КРМСФО 20, КРМСФО 22 и ПКР 32. Част от препратките насочват към коя версия на Концептуалната рамка следва се отнасят изявленията в посочените стандарти (рамката на КМСС, приета от СМСС през 2001 г., рамката на СМСС от 2010 г. или новата ревизирана рамка от 2018 г.), други изрично посочват, че дефинициите в стандарта не са актуализирани в съответствие с новите изменения в рамката. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на дружеството.

- **МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК). Тази промяна касае даденото в приложенията към стандарта определение за „бизнес" и е свързана с трудностите, които придобиващото предприятие среща в преценката дали се придобива бизнес или съвкупност от активи. Изменението цели: а) да изясни, че за да бъде определен като бизнес, придобитият набор от дейности и активи трябва да включва като минимум вложените ресурси и оперативни процеси, които заедно водят до създаването на продукт; б) да се стеснят дефинициите за „бизнес" и за „продукт", като се съсредоточат до стоките и услугите, предоставяни на клиент и като се снеме фокусът върху способността за намаляване на разходите; в) да добави насоки и илюстративни примери, които да помогнат на предприятията в преценката дали е придобит оперативен процес; г) да премахне изискването за оценка за това дали

пазарните участници са в състояние да заменят липсващите ресурси и оперативни процеси в придобиваното предприятие, за да продължат да създават продукт, и д) да се добави опцията за т.нар. тест за концентрация, който позволява опростена оценка за това, дали дадена съвкупност от дейности и активи е бизнес, или не.

- **Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г – приети от ЕК). Тези промени касаят прецизиране определението за „същественост", посочено в двата стандарта. Според тях новото определение за същественост е: „информацията е съществена, ако пропусната, представена неточно или прикрита, би могло в разумна степен да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на финансовите отчети с обща цел, които предоставят финансова информация за дадено отчетно предприятие". Налице са три нови аспекта от определението, които следва да бъдат отбелязани: а) "прикриване" – настоящото определение се фокусира само върху пропускане и неточно представяне. Заключението на СМСС е, че прикриването на съществена информация може да има същия ефект като пропускане на съществена информация; б) „очакване в разумна степен да се повлияе на решенията на основните потребители" – настоящото определение се отнася до „би могло да повлияе", което според СМСС може да се приеме, че се изисква твърде много информация, тъй като почти всичко „би могло да повлияе" върху решенията на някои потребители, дори вероятността да е минимална; и в) "основни потребители" (съществуващи или потенциални инвеститори, заемодатели и други кредитори) – настоящото определение се отнася до „потребители", което според СМСС може да бъде прието твърде широко, т.е. да се вземат предвид всички възможни ползватели на финансовите отчети, когато се решава каква информация да се оповести. Също така, посочват се изрично пет начина за прикриване на съществена информация: а) използване на език за съществен елемент, който е уклончив или неясен; б) информация за съществен елемент, сделка или събитие, която е разпръсната на различни места във финансовите отчети; в) несходни елементи, сделки и събития, по същество, които неподходящо са представени съвкупно; г) сходни елементи, сделки и събития, които неподходящо са представени самостоятелно; и д) съществена информация е скрита чрез несъществена информация до такава степен, че става неясно коя информация е съществена. Също така промените пояснява, че адресирането към неясна информация има същия ефект както при пропусната или липсваща информация, както и че предприятието оценява съществеността в контекста на финансовия отчет в неговата цялост.

- **Промени в МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г – приети от ЕК). Тези промени са свързани с произтичащата несигурност от реформата на базовите лихвени проценти, предприета от Съвета за финансова стабилност към Г20. Тази реформа е насочена към замяна на съществуващите и използвани като базови, в сделките с финансови инструменти, междубанкови лихвени проценти (Например: Libor, Euribor, Tibor), с алтернативни базови лихвени проценти, основаващи се на междубанкови пазари, както и за разработване на алтернативни базови лихвени проценти, които

са почти безрискови. Целта е да се преодолеят последиците върху финансовото отчитане от реформата на базовите лихвени проценти, през периода преди замяната на съществуващ базов лихвен процент с алтернативен базов лихвен процент. Измененията предвиждат временни и ограничени изключения от изискванията за отчитане на хеджирането по МСС 39 и МСФО 9, които осигуряват условия дружествата да продължат да са в съответствие с изискванията на двата стандарта, при игнориране ефекта на реформата. Ръководството е в процес на проучване, анализ и оценка на ефектите от промените, които биха оказвали влияние върху счетоводната политика и върху класификацията и представянето на активите и пасивите на дружеството в бъдеще.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2019 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството:

- **МСФО 17 Застрахователни договори** (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., (с опция за отлагане за 2023 г.) не е приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща принципи за тяхното признаване, оценяване, представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането та застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти. Той не е приложим за дейността на дружеството.

МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС). Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират или не по същество „бизнес" по смисъла на МСФО 3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес" инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие. В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес", инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

Индивидуалният финансов отчет на дружеството е изготвен на база на историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването (без стопанския инвентар) и финансовите активи под формата на капиталови инвестиции през друг всеобхватен доход, които са оценени по справедлива стойност. Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN),

който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на индивидуалния финансов отчет. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на индивидуалния финансов отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за индивидуалния финансов отчет, са оповестени в Приложение № 2.28.

2.2. Промени в счетоводната политика

Ръководството на дружеството е взело решение от 01.01.2019 г. да представя разходите в отчета за всеобхватния доход по метода "същност на разходите“, вместо по досегашния метод на "разходи по функционално предназначение", тъй като е преценило, че този начин на представяне е по-подходящ за представяне на разходите на дружеството и ще осигури най-значимо и надеждно представяне. Допълнително по този начин постига уеднаквяване с политиката на представяне на компанията – майка и групата. Дружеството прилага новата счетоводна политика с обратна сила по отношение на сравнителната информация в Отчета за всеобхватния доход за един предходен период. Отчета за всеобхватният доход за периода е преизчислен в съответствие с изискванията на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки. Ефектът върху сумите в индивидуалния отчет за финансовото състояние за текущия и предходните периоди не са повлияни от промяната и не се налага корекция на неразпределената печалба или друг компонент от капитала, както и представяне на трети отчет за финансовото състояние към 31.12.2017 г.

2.3. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството изготвя своя консолидиран финансов отчет за 2019 г. в съответствие с МСФО в сила за 2019 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Дружеството притежава собственост и упражнява контрол върху дъщерни дружества, поради което, съгласно изискванията на Закона за счетоводството в България и на основание МСФО 10 *Консолидирани финансови отчети* изготвя и консолидиран финансов отчет. Съгласно планираните дати, ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде одобрен за издаване не по-късно от 30.04.2020 г. от Съвета на директорите на дружеството, след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.4. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година (период).

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Изключение от това правило е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 16 *Лизинг.* Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно приложение при прилагането за първи път на МСФО 16 *Лизинг,* при което всички ефекти от преминаването се определят и отчитат на 1 януари 2019 г. По този начин първоначалното прилагане на стандарта не е довело до корекции и рекласификации на сравнителната информация и тя не е преизчислена (Приложение № 2.29, Приложение № 24).

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва директно в отчетната валута, доколкото двете валути са свързани с фиксиран по закон курс, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се представят в отчетната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден от месеца. Към 31 декември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в индивидуалния отчет за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи и разходи, нетно.

2.6. Приходи

Обичайните преходи на дружеството са от търговия на едро с фармацевтични, медицински стоки и медицинско оборудване.

2.6.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

а. има търговска същност и мотив,

б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и са се ангажирали да го изпълнят,

в. правата на всяка страна могат да бъдат идентифицирани

г. условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и

д. съществува вероятност възнаграждението, на което дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено.

При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на дружеството, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато: а) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б) дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или в) когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение. Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора) се отчита като отделно задължение за изпълнение. Всяко обещание за прехвърляне на поредица (серия) от разграничими стоки и/или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента, се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

2.6.2. *Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти*

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на

сделката, дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени".

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулативно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което уредено частично.

2.6.3. *Задължения за изпълнение*

Приходите, генерирани от дружеството, са основно от продажба на фармацевтични и медицински стоки, медицинско оборудване, предоставяне на франчайзен лиценз и различни услуги.

Фармацевтични и медицински стоки

Продажбите на фармацевтични и медицински стоки са към клиенти – аптеки, болнични заведения и търговци на едро (търговия на едро) в страната и чужбина.

Продажните цени са фиксирани по обща или клиентска ценова листа и са определени индивидуално за всяка конкретна стока.

Дружеството е определило, че действа като принципал при договореностите с клиентите си, освен ако в специфичен договор не е уговорено друго, тъй като то обичайно контролира стоките преди да ги прехвърли на клиента си.

Търговия на едро

При продажби на едро контролът върху продадените стоки е оценено, че се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент.* Това обичайно става с предаването на стоките и физическото владение върху тях на клиента, когато клиентът може да се разпорежда със стоките, като управлява употребата им и получава по същество всички останали ползи.

Медицинско оборудване (апаратура)

Продажбите на на медицинско оборудване обичайно включват доставка, монтаж, въвеждане в експлоатация, обучение за работа и гаранционно обслужване, като продажната цена обичайно е обща за конкретния договор и/или апарат.

Приходите от продажба на медицинско оборудване се признават на ниво индивидуален договор, като се преценява дали обещаните стоки и/или услуги са отделни задължения за изпълнение. Преценката за това се извършва в зависимост от момента на прехвърляне на контрола върху медицинското оборудване и взаимозависимостите между отделните компоненти на договора. Обичайно контролът върху медицинското оборудване (апаратура) се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент,* с доставката на оборудването (апаратурата) на уговореното местоназначение и предаването на физическото владение на клиента. От този момент дружеството прехвърля всички рискове и изгоди, свързани с медицинското оборудване (апаратура), предмет на договора с клиента, и клиентът има възможност да се разпорежда и направлява използването му. Услугите по монтаж, въвеждане в експлоатация и обучение, които се продават заедно с оборудването, обичайно се извършват след неговата доставка и имат относителна независимост. Тези услуги се отчитат като отделно задължение за изпълнение, тъй като: а) могат да бъдат извършени и от друг доставчик; б) в повечето случаи услугите са краткосрочни и нямат специфичен характер; в) не модифицират доставеното оборудване (апаратура), не са взаимосвързани и интегрирани с него. Затова е оценено, че в тези случаи контролът върху услугите по монтаж, пускане в експлоатация и обучение за работа се прехвърля за периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като се извършват върху актив, контролиран от клиента и той получава и консумира ползите от тях едновременно с изпълнението на услугите. Приходите от извършените услуги се признават *в течение на времето,* като за измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва *метод, базиран на оценка на постигнатите резултати.* Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, доколкото най-адекватно описва схемата на прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията, и респ. съответно най-точно отразява нивото всички незавършени дейности.

Гаранционно обслужване

Предлаганото гаранционно обслужване обичайно включва стандартна гаранционна клауза, която установява, че продаденото медицинско оборудване (апаратура) отговаря на договорените спецификации и стандартни условия за качество в рамките на обичайния гаранционен срок (обичайно 12 месеца) и се покрива от производителя.

Приходи от продажба на услуги

Предоставяните от дружеството услуги включват: предоставяне на франчайзен лиценз, услуги по съхранение (преддистрибуция) на стоки на клиента, абонаментно извънгаранционно обслужване на медицинска апаратура, медицинско представителство и абонаментни консултантски услуги на дъщерни дружества и др. Приходите от услуги се представят като *други доходи в отчета за всеобхватния доход*, доколкото те имат повече съпътстващ характер и не се третират като основна и ключово определяща за бизнеса на дружеството дейност.

Предоставяне на франчайзен лиценз

Договорите за франчайзен лиценз дават право на клиентите - дъщерни дружества да ползват: търговска марка, собственост на дружеството и да прилагат при организирането и извършването на дейността си конкретно разработен за дружеството комплекс от специфично разработени бизнес правила, процедури и подходи за търговия на дребно с лекарствени продукти в свои обекти за срока на договора. В замяна на предоставяне на лиценза дъщерните дружества заплащат лицензионно възнаграждение, определено като процент от месечните продажби към крайни клиенти, с изключение на продажбите на продукти, реимбурсирани от НЗОК. Дружеството е определило, че предоставянето на франчайзен лиценз представлява право на достъп до интелектуалната собственост на дружеството във вида, в който тя съществува към всеки един момент в течение на целия срок на лиценза. В резултат на това дружеството отчита предоставянето на франчайзния лиценз като задължение за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето и признава приход от лицензионни такси, доколкото и когато продажбите на клиента се реализират.

Извънгаранционно (сервизно) обслужване

Дружеството предоставя и услуги за извънгаранционно (сервизно) обслужване на своите клиенти при условията на абонаментно плащане. Договорите за извънгаранционно обслужване са с продължителност обичайно до 2 години.

Услугата по извънгаранционно обслужване включва различни задачи/дейности с постоянен и/или повтарящ се характер, които са разграничими и са част от една интегрирана услуга. Те представляват серия от разграничими услуги и следователно са *едно задължение за изпълнение*, тъй като:

а) интегрираната услуга по поддръжка включва множество разграничими времеви периоди (обичайно един месец);

б) услугите са еднакви по същество, тъй като клиентът получава постоянна полза от тях всеки отделен времеви период (всеки месец), дори и ако изпълнените задачи са различни по характер и количество;

в) контролът се прехвърля в *течение на времето,* тъй като клиентът получава и консумира услугата едновременно с нейното предоставяне и не е необходимо друго дружество да повтори по същество работата, която Дружеството е извършило към съответната дата, ако това друго дружество трябва да изпълни оставащата част от задължението.

Приходите се признават *в течение на времето,* като напредъкът по договора (етапа на завършеност) се измерва на база изминало време (на линейна база - месечно). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, доколкото услугите се предоставят месечно и са част от серия, и следователно, най-добре описва схемата на прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията, респ. нивото на незавършеност.

Други услуги

При останалите услуги, извършвани от дружеството, контролът се прехвърля на клиента в периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите от дейността на дружеството. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на дружеството (етапа на завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) дружеството използва метода на изхода, основаващ се на количеството предоставени услуги.

2.6.4. Цена на сделката и условия на плащане

Фармацевтични и медицински стоки

Цената на сделката при продажби на едро на фармацевтични и медицински стоки обичайно включва фиксирана продажна цена на съответните стоки, съгласно обща или клиентска ценова листа, като се вземат предвид и всякакви форми на променливо възнаграждение и други суми (възнаграждения), дължими на клиента.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи.

Формите на променливо възнаграждение включват:

- ***за клиенти – аптеки:***

Бонус – оборот: форма на допълнителни стимулиращи ретроспективни отстъпки, които са предоставят на клиентите - аптеки при достигане на предварително договорен за определен период от време оборот (общ или за определени артикули);

Ценови отстъпки от обща ценова листа: съгласно приетата ценова политика, продажната цена по обща ценова листа, се намалява с обичайната за съответния артикул отстъпка. Размерът на отстъпката за всеки клиент - аптека се определя от договорения месечен оборот спрямо общия потенциален оборот на клиента. Тези ценови отстъпки се предоставят на клиента при всяка продажба и/или в края на всеки месец. В случай, че клиента не достигне предвидения в договора месечен оборот и не компенсира разликата през следващия месец, дружеството има право да претендира *неустойка за неизпълнение,* определена като процент от неизпълнената част от договорения паричен размер на оборота.

• ***за клиенти – болнични заведения:***

Неустойки, дължими на клиента - при неточно изпълнение на задълженията по договор от страна на дружеството, обичайно във връзка с оставащия срок на годност на доставените стоки.

Допълнително в определени случаи дружеството компенсира клиентите – аптеки и търговци на едро за понесените от тях разходи за брак на стоки с изтекъл срок на годност *(компенсация за брак на стоки с изтекъл срок на годност)*. Плащането на тези компенсации до голяма степен е извън контрола на дружеството и зависи от начина, по който клиента управлява стоковите си наличности.

Очакваното променливо възнаграждение под формата на различни отстъпки, бонуси, неустойки и компенсации се определя и оценява на база натрупания исторически търговски опит с клиентите и се признава като корекция за целите на цената по сделката и съответно на приходите (като компонент „увеличение" или „намаление") само до степента, до която е много вероятно, че няма да настъпи съществена обратна промяна в размера на признатите кумулативно приходи, включително поради наличието на ограничения за оценка. Всички последващи промени в размера на променливото възнаграждение се признават като корекция на приходите (като увеличение или намаление) към датата на промяната и/или разрешаване на несигурността. При оценка на променливото възнаграждение, дружеството използва метода на най-вероятната стойност. Начислените, но неуредени към края на отчетния период, променливи възнаграждения се представят като *задължение за възстановяване*.

В края на всеки отчетен период дружеството актуализира приблизителната цена на сделките, в т.ч. дали приблизителната оценка на променливото възнаграждение съдържа ограничения, така че да представи вярно съществуващите и настъпилите през отчетния период обстоятелства.

Възнаграждение, дължимо на клиента

Възнаграждението, дължимо на клиента, включва суми, които дружеството плаща и/или е обещало да плати на клиента. То се включва като компонент на цената на сделката, освен ако плащането към клиента не е в замяна на ясно разграничими (отделни) стоки и/или услуги, които клиентът прехвърля и/или предоставя на дружеството и справедливата стойност на тези отделни стоки и/или услуги не надвишава размерът на възнаграждението, което дружеството плаща. В случай, че последното е по-голямо от справедливата стойност на получените от клиента стоки и/или услуги, като част от цената на сделката се включва само превишението. Платените на клиента възнаграждения се признават като активи по договори с клиенти и се включват като част от цената на сделката и *съответно в намаление на приходите от договори с клиенти* при прехвърляне на контрола върху продадените стоки или когато дружеството обещае да плати, *което настъпи по-късно*.

Дружеството е направило анализ и е определило, че с изключение на сумите, платени на клиентите под формата на маркетингов бюджет, няма други възнаграждения, които следва да се отчитат в намаление на цената на сделката.

Съществен финансов компонент

Обичайният кредитен период е от 60 дни след доставката на стоките. При някои продажби плащането може да е частично авансово, като платените авансово суми се възстановяват, ако договорът бъде анулиран. Събираните краткосрочни аванси от клиенти нямат компонент на финансиране и се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Поради специфичното финансово състояние и кредитния риск на част от клиентите – болнични заведения, е налице практика те да заплащат доставените им стоки със съществено закъснение от договорения за плащане срок, като е възможно в някои случаи периодът между датата на прехвърляне на контрол върху стоките и датата на плащане от съответния клиент-болнично заведение да достигне до и над 2 години. Дружеството е направило анализ и е определило, че при договорите с такива клиенти в цената на сделката не се съдържа елемент на финансиране, тъй като:

а) договореният с клиента срок за плащане не се различава от обичайния за този тип сделки и при сключване на договора за продажба няма изрично договорено разсрочено плащане;

б) самите продажни цени не включват елемент на финансиране (лихва). Те са нормативно регламентирани и не се различават съществено от продажната цена на същите стоки и/или услуги при продажба на други клиенти и/или при продажба на същия клиент от друг търговец на лекарства и медицински консумативи. Разликите (ако такива съществуват) са в резултат на предоставените променливи възнаграждения под формата на отстъпки, а не в резултат на договорените и/или очакваните сроковете за плащане;

в) забавянето в плащанията е в резултат на самото финансово състояние и кредитния риск на клиентите – болнични заведения;

г) при забава на плащане от страна на клиентите-болнични заведения дружеството начислява лихва (неустойка) в размер на законната лихва, считано от датата на просрочие;

д) елементът на финансиране възниква от датата на просрочие, от която датата дружеството начислява лихва за забава върху сумите, които са определени на база продажните цени;

е) клиентът-болнично заведение заплаща начислените лихви (неустойки), като и те отразяват и ефекта на стойността на парите във времето.

Признатите приходи от лихви поради неплащане в срок от клиентите – болнични заведения се представят към финансови приходи в отчета за всеобхватния доход.

Медицинско оборудване (апаратура)

Договорената продажната цена при договорите за продажба на медицинско оборудване (апаратура) обичайно е обща за конкретния договор и/или апарат. Поради това възнаграждението по договора, на което дружеството очаква да има право (цената на сделката) се разпределя към всяко отделно задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени, определени приблизително чрез метода „разходи плюс марж".

Съществен финансов компонент

Условията за плащане на цената на сделката се определят индивидуално за всеки конкретен договор. Обичайно клиентът заплаща аванс в размер до 20% от стойността на договора, а останалата част от договореното възнаграждение - след изпълнение на задълженията по договора отложено на конкретна дата или съгласно договорена схема за плащане. Отложеното плащане обичайно е от 30 дни до 2 години.

За договорите с отложено плащане над 1 година дружеството е определило, че е налице *елемент на финансиране, който е със съществен ефект за приходите. В тези случаи* се коригира цената на сделката, за да се отрази ефекта на стойността на парите във времето като използва дисконтов процент, който отразява кредитните характеристики на страната получаваща финансирането (клиента). Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти, а начислените лихви се представят като финансов приход в отчета за всеобхватния доход.

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните стоки и услуги и плащането на клиента да е до 12 месеца, дружеството не коригира цената на сделката за отчитане на ефекта на финансоращия компонент.

Приходи от продажба на услуги

Обичайно цените на услугите са фиксирани, с изключение на франчайзен услугите, които са процент от продажбите. Възнаграждението при извънгаранционното (сервизно) обслужване е фиксирано и определено на годишна база и/или за целия срок на договора, като се разпределя по равно на месечна база.

Извършените услуги обичайно се фактурират месечно, а срокът за плащане е от 30 до 60 дни от датата на издаване на фактурата към клиента.

2.6.5. Разходи по договор

Като разходи по договор дружеството третира:

а) допълнителните разходи, които поема при сключване на договор с клиент и които очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за получаване на договор с клиент) и

б) разходите, които дружеството поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване

при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за изпълнението на такива договори).

В обичайната си дейност дружеството не поема директни и специфично направени разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които не биха възникнали, ако съответните договори не бяха сключени и да подлежат на капитализация.

2.6.6. *Салда по договори с клиенти*

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие).

Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските вземания и активите по договор са оповестени в *Приложение № 2.14.*

Пасиви по договори

Като пасив по договор дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към *„други текущи вземания" и „други текущи задължения"* в отчета за финансовото състояния и се оповестяват отделно Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или участват в обичайния оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка към *други разходи*.

2.6.7. Задължения за възстановяване по договори с клиенти

Задължението за възстановяване включват задължението на дружеството да възстанови част или цялото получено (или подлежащо на получаване) от клиента по договори с условия за право на връщане - за очакваните ретроспективни отстъпки, рабати и/или бонуси за обем. Първоначално задължението за възстановяване се оценява в размер на сумата, на която дружеството не очаква да има право и която дружеството очаква да върне на клиента. В края на всеки отчетен период дружеството актуализира оценката на задълженията за възстановяване, съответно на цената на сделката и на признатите приходи.

Задължения за възстановяване по договори с клиенти се представят към „*други текущи задължения“* в отчета за финансово състояние.

2.7. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

2.8. Финансови приходи и разходи

Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми, текущи сметки и срочни депозити, приходи от лихви по вземания по специални договори, приходи от лихви по просрочени вземания, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба, в т.ч. дивиденти.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, отрицателни курсови разлики от валутни операции и лихви по финансов лизинг.

2.9. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (с изключение на стопанския инвентар) се представят във финансовия отчет по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Стопанският инвентар се представя по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 150 лв., под който придобитите активи, независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването (с изключение на стопанския инвентар) е моделът на преоценената стойност по МСС 16 *Имоти, машини и оборудване*, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка. Подходът за последваща балансова оценка на стопанския инвентар е моделът на цена на придобиване (себестойността).

Справедливите стойности на имотите, машините и оборудването (с изключение на стопанския инвентар) се определят с помощта на независими лицензирани оценители, обичайно, на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може се извършва и на по-кратки периоди.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е определен в съответствие с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване, и е както следва:

- сгради – от 44 до 50 г.
- машини и оборудване – от 5 до 15 г.
- транспортни средства – 5 г.
- стопански инвентар – 6 г.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: нетна продажна цена или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към *“други доходи/ (загуби) от дейността”* на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10. Нематериални активи

Нематериалните активи се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени програмни продукти, използвани в дружеството, закупени лицензи и прототипи за изграждане на аптечна мрежа в страната.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 3 до 10 г.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "нематериалните активи" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към *"други доходи/ (загуби) от дейността"* на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.11. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции под формата на дялове в дъщерни дружества, се представят във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага "датата на сключване" на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към "*финансови приходи*" или "*финансови разходи*" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Други дългосрочни капиталови инвестиции

Другите дългосрочни капиталови инвестиции представляват недеривативни финансови активипод формата на акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално капиталовите инвестиции се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовият актив).

Всички покупки и продажби на капиталови инвестиции се признават на "датата на търгуване" на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството капиталови инвестиции се оценяват последващо по справедлива стойност, установена със съдействието на независим лицензиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка до справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и респ. в „*резерв по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход"*. Тези ефекти се прехвърлят в неразпределената печалба при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция.

Приходи от дивиденти

Приходите от дивиденти, свързани с дългосрочните инвестиции, представляващи акции в други дружества (неконтролиращо участие), се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „*финансови приходи*".

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

2.13. Материални запаси

Материалните запаси (основно стоки) са оценени във финансовия отчет по по-ниската от двете: доставната цена на придобиване (себестойност) и нетната реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт (стока или материал) от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва: всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид.

В цената на придобиване (себестойността) се включват и очакваните отстъпки и рабати, за които има вероятност да бъдат получени.

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо като се използва методът на средно-претеглената стойност (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.14. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойнст, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително.В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента-длъжник.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби.

Обезценка

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания от клиенти, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата. За съдебни и присъдени вземания дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съдебните и присъдени вземания се анализират индивидуално, като приблизителна оценка за загуби от несъбираеми вземания се прави когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност.

2.15. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Те са квалифицирани в тази група тъй като бизнес моделът на дружеството е единствено с цел събиране на договорни парични потоци

на главница и лихви. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като *финансови приходи* (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Приходите от лихви се признават в съответствие с етапа, в който е класифициран съответният заем или друго вземане по предоставен финансов ресурс на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството-длъжник има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.16. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност (за оборотни средства), се включват в оперативна дейност;
- получените лихви по просрочени търговски вземания се включват в състава на паричните потоци от оперативна дейност към постъпленията от клиенти;
- получените лихви от депозити в банки се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на позиция "*платени данъци*", а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на позиция "*плащания към доставчици*" към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от дружеството.
- трайно блокираните парични средства над 3 месеца не се третират като парични средства и еквиваленти.

- постъпленията по договори за факторинг се представят към парични потоци от финансова дейност.

2.17. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за дружеството, а последващо – по амортизирана стойност.

2.18. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В отчета за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като *финансови приходи* или *финансови разходи* (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.19. Лизинг

2.19.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2019 година

Дружеството прилага МСФО 16 Лизинг, считано от 1 януари 2019 година. Ефектите от преминаването към МСФО 16 Лизинг са описани в Приложение № 2.29.

На началната дата на лизинга, която е по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор, дружеството прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на

лизинг. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Лизингополучател

Дружеството прилага единен модел на признаване и оценка на всички договори за лизинг, с изключение на краткосрочните лизингови договори (лизингов договор със срок от 12 месеца или по-малко от датата на стартиране на лизинга и който не съдържа опция за покупка) и лизинговите договори на активи на ниска стойност (като таблети, персонални компютри, телефони, офис техника и други).

Дружеството не се е възползвало от практическата целесъобразна мярка на МСФО 16, която позволява на лизингополучателя за всеки клас идентифициран актив да не отделя нелизинговите от лизинговите компоненти, а вместо това да отчита всеки лизингов компонент и свързаните с него нелизингови компоненти като отделен лизингов компонент. За договори, които съдържат лизинг на един или повече лизингови и нелизингови компоненти, дружеството прилага политика да разпределя възнаграждението по договори, които съдържат лизингови и нелизингови компоненти, на база относителните единични цени на лизинговите компоненти и съвкупната единична цена на нелизинговите компоненти.

а) активи с право на ползване

Дружеството признава в отчета за финансовото състояние актив с право на ползване на датата на стартиране на лизинговите договори, т.е. датата, на която основният актив е на разположение за ползване от страна на дружествата-лизингополучатели.

Активите с право на ползване се представят в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг. Цената на придобиване включва:

- размера на първоначалната оценка на задълженията по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по договорите за лизинг;
- първоначалните преки разходи на лизингополучателя;
- разходи за възстановяване, които дружествата ще направят за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно договора;

Дружеството амортизира актива с право на ползване за по-краткият период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, то го амортизира за полезния му живот. Амортизацията започва да се начислява от датата на стартиране на лизинга.

Сроковете на амортизация по типове активи с право на ползване, са както следва:

- за сгради –от 1,5 до 6 години
- за транспортни средства –от 1 година до 5 години;

Дружеството е избрало да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи с право на ползване

Активите с право на ползване се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, като се прилага политика за определяне и отчитане на обезценката, аналогична на тази при имотите, машините и оборудването (дълготрайните материални активи). Възстановимата стойност на активите с право на ползване е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се определят като разлика между възстановимата и балансовата стойност.

Активите с право на ползване са представят към Имоти, машини и оборудване в отчета за финансовото състояние, а тяхната амортизация – към Разходи за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

б) задължения по лизинг

Дружеството признава задължения по лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания (включително фиксирани по същество лизингови плащания), намалени с подлежащите на получаване лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти първоначално оценени, използвайки индексите или процентите на датата на стартиране на лизинга;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството-лизингополучател ще ползва тази опция;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговите договори, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на дружеството-лизингополучател;
- сумите, които дружеството очаква да плати на лизингодателите като гаранции за остатъчна стойност.

Променливите лизингови плащания, които не зависят от индекси или преоценки, а са свързани с изпълнение или с използването на основния актив, не се включват в оценката на задължението по лизинг и в актива с право на ползване. Те се признават като текущ разход в периода, в който настъпи събитието или обстоятелството, довело до тези плащания и се включват към *Разходи за външни услуги* .

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на дружеството, който то би плащало в случай, че заеме финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания (вноски) съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница). Лихвените разходи по лизинга се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на дружеството през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение, като се представят като „финансови разходи".

Дружеството оценява последващо задължението по лизинг като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по задълженията по лизинг;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията по лизинг, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор;
- гаранциите за остатъчна стойност се преразглеждат и коригират, ако е необходимо към края на всеки отчетен период.

Дружеството преоценява задълженията си по лизинг (при което извършва и кореспондиращи записвания към съответните активи с право на ползване), когато:

- има промяна в срока на лизинга или е възникнало събитие или обстоятелство, което е довело до промяна в оценката на опцията за закупуване, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с коригиран дисконтов процент;
- има промяна в плащанията за лизинг, произтичаща от промяна в индекс или процент или има промяна в сумите, които се очаква да бъдат дължими по гаранции за остатъчна стойност, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с непроменения (оригиналния) дисконтов процент (освен когато промяната в лизинговите плащания, произтича от промяна в плаващите лихвени проценти, в този случай се използва коригиран дисконтов процент, който отразява промените в лихвения процент);
- лизинговият договор е изменен и това изменение не е отразено като отделен лизинг, в този случай задължението по лизинг се преизчислява като се базира на срока на променения лизингов договор, дисконтирайки променените лизингови плащания с коригиран дисконтов процент към датата на влизане в сила на изменението.

в) Краткосрочни лизингови договори и лизингови договори основният актив, по които е с ниска стойност

Дружеството прилага освобождаването по реда на МСФО 16 от изискването за признаване на актив с право на ползване и задължение по лизинг за краткосрочните си лизингови договори за транспортни средства и за лизинговите си договори на активи на ниска стойност, представляващи стопански инвентар, машини и съоръжения и други, които дружеството счита, че са на ниска стойност като нови и се използват самостоятелно в дружеството, без да са зависими и тясно свързани с други активи.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и лизингови договори, по които основният актив е с ниска стойност се признават директно като текущ разход в отчета за

всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

МСФО 16 не променя съществено счетоводното отчитане на лизинга за лизингодателите. Те продължават да класифицират всеки лизингов договор като финансов или оперативен, прилагайки на практика правила аналогични на тези в МСС 17, които са по същество прехвърлени в новия МСФО 16.

Дружеството класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг. Когато с договора за лизинг се прехвърлят по същество всички съществени рискове и стопански изгоди от собствеността върху основния актив, той се класифицира като договор за финансов лизинг, всички останали договори се класифицират като договори за оперативен лизинг.

Когато дружеството е междинен лизингодател, то отчита основния лизинг и договорът за преотдаване като два отделни договора. Договорът за преотдаване се класифицира като финансов или оперативен в зависимост от актива с право на ползване, възникнал по основния договор.

Оперативен лизинг

Приходите от наем от оперативните лизинги се признават от дружеството на линейна база за периода на лизинговия договор. Първоначалните преки разходи, извършени във връзка с постигането на оперативния лизинг, се прибавят към балансовата стойност на основния актив и се признават като разход през срока на лизинговия договор на линейна база.

Основният актив, предмет на лизинговия договор, остава и се представя в отчета за финансовото състояние на дружеството.

2.19.2. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2018 година

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя, като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като "*финансови разходи*" - лихва, на база метода на ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на активите на лизингодателя при прихвърляне към лизингополучателя на актива и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработеният финансов доход.

Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба на активи.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите имоти, машини и оборудване като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.20. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми и бонусни схеми

Бонуси, премии и тантиеми се признават за периода на заработване и при постигане на критериите и условията на съответния план за заработване на правата по него, като тяхната оценка отразява най-добрата преценка на сумата, която се очаква да се изплати като възнаграждение на съответните лица, ведно със съпътстващите ги вноски за осигуровки и други.

Съгласно устава на дружеството, изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер до 1 % от нетната печалба на дружеството при едновременното наличие на две условия – отчитане на положителен финансов резултат за съответната година и след решение на Общото събрание. Изплащането на не по-малко от 40% от възнаграждението се разсрочва за период от време, не по-кратък от три години (на равни месечни вноски). За останалия персонал, вкл. управленски, сумите на бониси/премии се начисляват в периода на заработване.

Сумите на този тип възнаграждения се признава след вземане на решение от Общото събрание на акционерите и се представя в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала”.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и уреждания се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал", а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски

печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи". Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирани в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл.за преструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.21. Акционерен капитал и резерви

Софарма Трейдинг АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на ***акционерен капитал***, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си акционерен капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции. Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв "**фонд Резервен**" (***законов резерв***), като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (***премиен резерв***);

- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката;

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към компонента "*неразпределената печалба*", когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството. (*Приложение № 2.9 и № 22*)

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан.Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на дружеството само след прехвърлянето му към компонента "*неразпределена печалба*".

Резервът по финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се формира от ефектите от оценка по справедлива стойност на другите дългосрочни капиталови инвестиции. При отписване на тези инвестиции, формираният резерв не се рециклира през отчтета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата за периода) – от 1 януари 2018 г.

Други резерви са формирани от разпределение на печалбата по решения на Общото събрание на акционерите.

2.22. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

2.22.1 Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или

загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти.*

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат само на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на дружеството са класифицирани в следните категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на дружеството включват: парични средства и паричните еквиваленти в банки, търговски вземания, заеми към свързани предприятия и заеми към трети лица, представени на следните позиции в отчета за финансово състояние: *парични средства и парични еквиваленти, търговски вземания; вземания от свързани лица и други вземания.*

Финансови активи по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначалното им признаване дружеството може да направи неотменим избор да класифицира определени капиталови инструменти като такива, определени по справедлива стойност в другия всеобхватен доход, но само когато те отговарят на определението за собствен капитал съгласно МСС 32 *Финансови инструменти: представяне* и и не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуално ниво, инструмент по инструмент.

При отписване на тези активи печалбите и загубите от оценка до справедлива стойност, отчетени в другия всеобхватен доход не се рециклират през печалбата или загубата. Дивидентите се признават като "*финансови приходи*" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато дружеството извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в другия всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в другия всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Дружеството е направило неотменим избор да класифицира в тази категория малцинствените си капиталови инвестиции, които то държи дългосрочно и във връзка със своите бизнес интереси в тези дружества. Тези инструменти не се търгуват на фондови борси и са представени в отчета за финансово състояние към статията „*други дългосрочни капиталови инвестиции"*.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху негол

Когато дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива

или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Предоставени заеми на свързани и трети лица, съдебни и присъдени вземания, и парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби *на предоставени заеми и на съдебни и присъдени вземания* дружеството прилага *общия подход за обезценка*, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа:

а) Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване и се класифицира в Етап (Stage) 1. Това са заеми, предоставени: на длъжници с нисък риск от неизпълнение и стабилни като тенденции добри ключови показатели (финансови и нефинансови), редовно обслужвани и без наличие на дължими суми, които са в просрочие. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 1 се определят на база на кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б) В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се оценява към рискова квалификационна група като се прехвърля в Етап (Stage) 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив, независимо от момента на настъпването на неизпълнението (очаквани кредитни загуби за целия живот (срок) на инструмента).

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, той се счита за обезценен и се класифицират в Етап (Stage) 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Ръководството на дружеството е извършило съответни анализи, на база на които е определило комплекс от критерии за събития на неизпълнение. Един от тях е просрочия на дължими договорни плащания повече от 90 дни, освен ако за определен инструмент не са налице обстоятелства, които правят оборимо това твърдение. Наред с него, се наблюдават и други събития, въз основа на вътрешна и външна информация, които са индикатор, че длъжникът не е в състояние да заплати (възстанови) всички все още дължими от него суми по договор, вкл. като се вземат предвид и всички кредитни улеснения предоставени от дружеството.

Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

Търговските вземания

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* дружеството е избрало и прилага *опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби* и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството е разработило и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за икономическата среда и за които е установена корелацинна връзка с процента на кредитните загуби.

Отписване

Финансовите обезценени активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.22.2 Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на дружеството включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства, включително и банкови овърдрафти. При първоначално им признаване обичайно те се класифицират като пасиви по амортизирана стойност.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация. Обичайно те се класифицират и оценяват по амортизирана стойност.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "*финансов разход"* в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране

на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способи в хода на (кумулативно):
  - обичайната дейност,
  - в случай на неизпълнение/просрочие, и
  - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

2.22.3 Договори за финансова гаранция

Договорът за финансова гаранция представлява договор, който изисква от издателя да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя загубата, която е претърпял, тъй като даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Договорите за финансова гаранция първоначално се признават като финансово задължение по справедлива стойност, която се определя на базата на настоящата стойност на разликата в паричните потоци между договорните плащания, изисквани съгласно дълговия инструмент, и плащанията, които биха се изисквали без гаранцията, или прогнозната сума, която би била платима на трета страна за поемане на задълженията. Последваща оценка на задълженията по финансови гаранции се извършва по по-високата от следните стойности:

- сумата, определена в съответствие с модела на очаквани кредитни загуби, и

- първоначално признатата сума минус, когато е приложимо, кумулативната стойност на прихода, признат съгласно принципите на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Очакваната загуба по договори за финансови гаранции се включва в отчета за финансово състояние към „*други текущи задължения*".

2.23. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2019 г. е 10 % (2018 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (РБългария), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

2.24. Основна нетна печалба или загуба на акция

Основната нетната печалба или загуба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претеглия брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба или загуба на акции с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.25. Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от определени членове на ръководството, като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите. Най-общо, финансовата сегментна информация да се оповестява на същата основа, каквато се използва за вътрешни цели, което да позволява на инвеститорите да видят дружеството през очите на ръководството.

Оперативните сегменти на дружеството се наблюдават текущо и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на Софарма Трейдинг включват две основни бизнес области – продажба на лекарствени средства и медицински изделия и продажба на медицинско оборудване.

Дейността по продажба на лекарствени средства и медицински изделия включва продажба на търговци на едро, аптеки и болнични завдения и се характеризира за първи сегмент.

Дейността по продажба на медицинско оборудване включва продажби на същото за болнични заведения и се характеризира за втори сегмент.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва като основен измерител брутния марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя

като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотносими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са или могат да бъдат директно отнесени към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база.

Дружеството управлява задълженията по привлечени финансови средства и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво, с изключение на случаите когато дружеството има целево финансиране за конкретен бизнес сегмент.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на дружеството, както и неразпределените приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „общи на ниво дружество". Тези суми обичайно включват: други доходи от дейността, разходи за дистрибуция и реализация, административни разходи, освен ако не произтичат от дейността за конкретния сегмент, лихвените приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута, общи търговски и други вземания, общи търговски и други задължения, получени заеми, освен ако не произтичат от дейността за конкретния сегмент, задължения към персонала, разчети по данъци, нетекущи активи и пасиви.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, отразява тази, която се използва от дружеството и за изготвяне на публичните си отчети по закон

2.26. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са: а) на повтаряща се (ежегодна) база – *финансовите активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (предходен отчетен период - Финансови активи на разположение и за продажба), предоставени и получени банкови заеми и заеми на/от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; и други;* б) на неповтаряща се (периодична) база – *нефинансови активи като имоти, машини и оборудване*.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. да минимизира използването на ненаблюдаема информация. То използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват в финансовия отчет по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на определени корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в финансовия отчет на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки финансов отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

В дружеството са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви.

Дружеството използва експертизата на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: *финансовите активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (предходен отчетен период – Финансови активи на разположение и за продажба) , инвестиционни имоти, имоти, машини и оборудване.* Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор и/или главен счетоводител, изпълнителния директор и Съвета на директорите на дружеството.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на дружеството се прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите на дружеството, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на дружеството.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, дружеството е определило съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.27. Имоти, държани за продажба

Нетекущи активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на Дружеството. Това условие се приема, че е налице само когато продажбата е с много висока степен на сигурност и активът/групата нетни активи е/са налични за незабавна продажба в неговото настоящо състояние. Също така ръководството е ангажирано с план за продажба, който се очаква да бъде изпълнена в рамките на една година от датата на класифициране на актива в тази група или активно търси купувач.

Нетекущите активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в индивидуалния финансов отчет отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата стойност, намалена с разходите по продажбата. Към датата на всеки отчет ръководството на Дружеството организира преглед за обезценка на активите, държани за продажба. От датата на класифицирането на нетекущи активи в тази група се преустановява амортизирането им. От датата, на която критериите за класификация на актива/групата нетни активи като държан/и за продажба вече не се удовлетворяват, се преустановява класифицирането му/им като актив/и държан/и за продажба и същият/те се оценява/т по по-ниската от неговата/тяхната балансова стойност преди активът/ите да е/са бил/били класифициран/и като държан/и за продажба, коригирана с амортизации и/или преоценки, които биха били признати, ако активът/ите не е/са бил/били признат/и като държан/и за продажба, и неговата/тяхната възстановима стойност.

Събития или обстоятелства могат да удължат периода за приключване на продажбата до период, надвишаващ една година. Актив продължава да бъде класифициран като актив, държан за продажба, ако забавянето е породено от събития или обстоятелства извън контрола на дружеството и то остава обвързано с плана си за продажба на актива.

2.28. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.28.1. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху

отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са оповестени в *Приложение № 2.6*:

2.28.2. Признаване на данъчни активи

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството на дружеството е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира в перспектива данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

2.28.3. Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми и гаранции, търговски вземания и парични средства и еквиваленти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти, и парични средства и еквиваленти), както и за предоставени финансови гаранции е област, която изисква използването на сложни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на дружеството прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби и г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

<u>За търговските вземания, вкл. от свързани лица</u>

Дружеството използва матрици за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания и активите по договор. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни характеристики, включително за кредитен риск.

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на дружеството и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически

условия (на база промени в бюджета на НЗК) да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (портфейл), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна година наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Ръководството на дружеството е направило специален анализ и е установило, че търговските вземания от свързани лица съдържат пренебрижително малък процент очаквана загуба поради наличието на реципрочни търговски задължения, фактор който води до несъществена сума, която ръководството е приело да не я признава във финансовите отчети.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на дружеството и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските вземания с натрупване са оповестени в *Приложение №18*.

За предоставените заеми и гаранции, съдебни и присъдени вземания

Дружеството е възприело общия подход за изчисляване на обезценката от очакваните бъдещи кредитни загуби на предоставените заеми, съгласно МСФО 9. За целта дружеството прилага избран от него модел. Неговото приложение минава през няколко стъпки. Първо се определя кредитен рейтинг на длъжника посредством методологии на водещи рейтингови агенции за съответните сектори в икономиката и съотношения, количествени и качествени параметри и показатели за даденото дружество. Като второ стъпка, чрез статистически модели, включващи исторически данни за вероятности за неизпълнение (PD), преходи между различни рейтинги, макроикономически данни и прогнози, се пресмятат релевантните маргинални PD по години за всеки рейтинг. На трето място, на база на този анализ и определения рейтинг, както и на комплекс от показатели за характеристики на инструмента към датата на всеки финансов отчет, се определят: етапът на инструмента (Етап 1, Етап 2 или Етап 3), нужните PD за срока на инструмента, както и загубата при неизпълнение (LGD). Основната формула за изчисление на очакваните кредитни загуби е: ECL = PD x EAD x LGD , където

ECL епоказателя за очаквани кредитни загуби

PD е показателя за вероятност за неизпълнение

LGD е показателя за загубата при неизпълнение, и

EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение.

При определянето на загубата се вземат предвид всички гарантирани и/или обезпечени и/или застраховани. По този начин, като последна стъпка, използвайки всички тези параметри, и

след дисконтиране, се достига до калкулация на оценката на очакваната кредитна загуба за съответния период на съответния финансов актив.

В Етап 1 се включват предоставени заеми, които са класифицирани като „редовни" съгласно вътрешно разработена рискова класификационна схема. Това са заеми, предоставени на длъжници с нисък риск от неизпълнение, редовно обслужване, без значителни влошавания в ключови показатели (финансови и нефинансови), и не са налице дължими суми, които са в просрочие. Очакваната загуба от обезценка за тези заеми се изчислява на база на PD (вероятност за неизпълнение) за следващите 12 месеца и очакването на дружеството за размера на загуба при експозиция в неизпълнение в следващите 12 месеца.

В Етап 2 се включват предоставени заеми, които са класифицирани като „съмнителни". Това са заеми, при които е налице установено (на база комплекс от показатели) съществено влошаване на кредитния риск, свързан с длъжника, спрямо първоначалното признаване на експозицията. Очакваната загуба от обезценка за тези заеми се изчислява на база вероятност за неизпълнение за целия живот на предоставения заем, който се счита за кредитно-необезценен и очакването на дружеството за размера на загуба при експозиция в неизпълнение за целият й жизнен цикъл.

В Етап 3 попадат предоставени заеми, които са класифицирани като „в неизпълненение". Това са заеми, при които са налице доказателства, че вземането е вече кредитно-обезценено, т.е. настъпило е кредитно събитие (съгласно приетата политика за състав на събития за неизпълнение). За целта се извършва анализ на система от показатели, използвани като индикатори за настъпили кредитни загуби. Загубата от обезценка за тези заеми се изчислява на база вероятностно-претеглени сценарии за очакването на дружеството за размера на загуба при кредитно-обезценена експозиция в неизпълнение за целия й жизнен цикъл.

Предостаен заем е с кредитна обезценка, когато са настъпили едно или повече събития, оказващи неблагоприятно въздействие върху очакваните бъдещи парични потоци от този заем, респективно финансов актив.

Същият модел дружеството използва за определяне на очакваните кредитни загуби при предоставените гаранции.

Основни въпроси от политиката и комплекса от критерии за оценка на експозицията на дружеството към кредитен риск, свързан с предоставените заеми, са оповестени в *Приложение №35*.

Информацията за очакваните кредитни загуби от предоставените заеми и гаранции са оповестени в *Приложение № 33*.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки,* дружеството прилага общия „триетапен" подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P и BCRA. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използат публичните данни на PD реферирващи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, дружеството оценява наличието

на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по формулата ECL = PD x EAD x LGD , където

ECL епоказателя за очаквани кредитни загуби

PD е показателя за вероятност за неизпълнение

LGD е показателя за загубата при неизпълнение, и

EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки

През 2019 г. не са били налице основания за отчитане на обезценка на парични средства. (Приложение №21)

2.28.4. Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

2.28.5 Определяне дали даден договор съдържа лизинг или лизингови елементи

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, дружеството преценява дали договорът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използването на същия актив за съответния по договора срок.

2.28.6 Определяне на срока на лизингови договори с опции за подновяване и прекратяване - като лизингополучател

Дружеството определя срока на лизинга като неотменимия период на лизинга, заедно с а) периодите, по отношение, на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че дружеството ще упражни тази опция и б) периодите, по отношение, на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че дружеството няма да упражни тази опция.

Дружеството прилага преценки при определяне дали притежава достатъчна степен на сигурност, че ще упражни опцията за удължаване или за прекратяване, като взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимули за упражняване на опция за удължаване или за не упражняване на опция за прекратяване (значителни подобрения на основния актив, значително адаптиране и персонализиране на основния актив, разходи, свързани с прекратяване на лизинговия договор като разходи за договаряне, преместване и определяне на друг актив, съответстващ на нуждите на предприятието, значението на основния актив за дейността на дружеството и други).

След датата на стартиране на лизинга дружеството прави повторна оценка на срока на договора, при настъпване на важно събитие или съществено изменение в обстоятелствата, което е под негов контрол и засяга това доколко е достатъчно сигурно, че дружеството ще упражни опция, която не е била отразена при определяне на срока или няма да упражни опция, която преди това е била отразена при определяне на срока на договора

Дружеството включва опции за удължаване като част от договорите за лизинг на складови помещения с по-кратък неотменим период (например от три до пет години). Дружеството обичайно упражнява опциите си за подновяване за тези договори, тъй като би имало съществен отрицателен ефект върху дейността му. В допълнение на това опциите за подновяване на договори за моторни превозни средства не са включени в срока на лизинга, тъй като Дружеството обичайно наема такива активи за срок до пет години, т.е. няма практика да упражнява опции за удължаване във връзка с тях. Освен това опциите за прекратяване на договора са включени като част от срока на лизинга, когато Дружеството притежава разумна степен на сигурност, че няма да упражнява тези опции.

Сроковете при тези договори са както следва:

Складови и офис помещения - от 1 до 5 г.

Транспортни средства - от 1 до 5 г.

2.28.7. Определяне на диференциален лихвен процент на договори за лизинг, в които дружеството е лизингополучател

В случаите, в които Дружеството е лизингополучател и не може непосредствено от договорите да определи лихвения процент, необходим му за дисконтиране на задълженията по лизинг, то използва диференциалния лихвен процент, който би плащало в случай, че заеме финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда. За договори, за които дружеството няма аналогично финансиране, то търси наблюдаеми данни като пазарни нива на кредитите и банкова статистика, която е публично достъпна и прави специфични за него изчисления и корекции, за да отрази собствения си кредитен рейтинг на база вътрешно разработена методика на рискови коефициенти (базирана на сравняване и анализи на лихвата по собствените си заеми с тези от банковата статистика).(*Приложение № 2.19*)

2.28.8. Преглед за индикатори за обезценка на активите с право на ползване

Към датата на всеки отчет ръководството на дружеството извършва преглед за обезценка на активите с право на ползване. Ако са налице индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност то последната се изписва до възстановимата стойност на активите.

Дружеството е направило преглед и е установило, че няма налице индикатори за обезценка към 31.12.2019 г.

2.28.9. Преоценка на имоти, машини и оборудване

Дружеството използва експертизата на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на имоти, машини и оборудване. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три - пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор и изпълнителния директор на дружеството.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на дружеството специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценки или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това изрично се консултира с назначените външни оценители.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на дружеството.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност на имоти, машини и оборудване, дружеството групира съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

През 2019 г. дружеството не е предприело преоценка на своите имоти и оборудване тъй като наблюденията на ръководството показват, че не е налице значителна промена в ценовите равнища и поведението на пазарите на активите от същите групи, към които по характиристики се отнасят дълготрайните материални активи на дружеството (2018 г. няма преоценка.)

2.28.10 Справедлива стойност на нетекущи активи, държани за продажба

Имотите, държани за продажба са оценени по справедлива стойност от независим лицензиран оценител на базата на комбинация от два подхода: Пазарен подход и подход на базата на доходите. Допълнителни оповестявания са представени в *Приложение №12 и Приложение № 13*.

2.28.11. Актюерски изчисления

При определяне на настоящата стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за дружеството. Те са оповестени в *Приложение №25*.

2.29. ЕФЕКТИ ОТ ПЪРВОНАЧАЛНО ПРИЛАГАНЕ НА МСФО 16

МСФО 16 Лизинг, приет от ЕС на 31 октомври 2017 г., в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2019 г., предоставя подробен модел за идентифициране на лизинговите договори и тяхното третиране във финансовите отчети, както за лизингодателите, така и за лизингополучателите. МСФО 16 заменя МСС 17 Лизинг и свързаните тълкувания: *КРМСФО 4 – Определяне дали даден договор съдържа лизинг, ПКР – Оперативен лизинг – стимули и ПКР 27 – Оценка на съдържанието на сделките в правната форма на лизинговия договор.*

МСФО 16 Лизинг преустановява разграничението между оперативен и финансов лизинг при лизингополучателя и изисква признаване на активи с право на ползване и задължения по всички лизингови договори. Изискванията към лизингодателите по същество са непроменени. Целта на стандарта е да улесни съпоставимостта на финансовите отчети и да предостави информация на потребителите за рисковете, свързани с лизинговите договори.

Дружеството е избрало модифицирания ретроспективен подход при първоначално прилагане на МСФО 16 Лизинг при който сравнителната информация за 2018 г. не се преизчислява. На датата на първоначалното прилагане дружеството е признало задължения по лизинг съгласно МСФО 16 равни на сегашната стойност на всички неизплатени лизингови вноски, дисконтирани с лихвен процент, заложен в лизинговия договор или с диференциалния лихвен процент на лизингополучателя.

Среднопретегленият диференциален лихвен процент приложен при първоначалното признаване на задълженията по лизинг към 01.01.2019 г е 1,93%.

По отношение на лизинговите договори, класифицирани като финансов лизинг съгласно МСС 17, балансовата стойност на актива с право на ползване и пасива по лизинга към датата на първоначалното прилагане на МСФО 16 е балансовата стойност на актива и пасива по лизинга, измерена непосредствено преди тази дата съгласно МСС 17.

Дружеството е приложило следните облекчения при първоначално прилагане на МСФО 16 Лизинг:

- лизинг на активи с ниска стойност и лизингови договори със срок до 12 месеца са изключени от обхвата;

- стойността на активите с право на ползване са приравнени на задълженията по лизинг, след корекция за предплатени / начислени лизингови плащания, признати в отчета за финансовото състояние непосредствено преди датата на първоначалното прилагане;
- прилагане на МСФО 16 за портфейли от лизингови договори със сходни характеристики, когато ефектът върху финансовите отчети не се различава съществено от прилагането му по отношение на индивидуалните лизингови договори в рамките на този портфейл;
- оценка на лизинговите договори дали са обременяващи съгласно *МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи,* непосредствено преди датата на първоначалното прилагане като алтернатива на провеждането на преглед за обезценка на активите с право на ползване съгласно *МСС 36 Обезценка на активи;*
- първоначалните преки разходи са изключени при признаването на активи с право на ползване;
- дружеството се е възползвало от натрупания опит и информация при определянето на срока на лизинговите договори.

В таблицата по – долу е представено равнението на общите ангажименти по договори за оперативен лизинг към 31.12.2018 г. и задълженията по лизинг признати във финансовия отчет към 01.01.2019 г.:

	BGN '000
Ангажименти по договори за оперативен лизинг към 31 декември 2018 г	**9,734**
Облекчения при първоначално признаване на задължения по договори за оперативен лизинг в т.ч.	(200)
Краткосрочни договори за лизинг към трети лица	*(200)*
Задължения по оперативен лизинг преди дисконтиране	9,534
Ефект от дисконтиране с диференциалния лихвен процент	(417)
Задължения по оперативен лизинг	9,117
Задължения по финансов лизинг към 31.12.2018 г.	2,401
Задължения по лизинг признати на 1 януари 2019 г	**11,518**
В т.ч. нетекуща част	**8,633**
В т.ч. текуща част	**2,885**

Кумулативният ефект от първоначалното прилагане на МСФО 16 за всяка отделна статия в отчета за финансовото състояние към 1 януари 2019 г. е представен по-долу:

Отчет за финансовото състояние	**31.12.2018 оригинално отчетен**	**Ефект от прилагане на МСФО 16**	**01.01.2019 преизчислен**
	BGN'000	**BGN'000**	**BGN'000**
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	18,858	9,117	27,975
Нематериални активи	8,929	-	8,929
Инвестиции в дъщерни дружества	51,923	-	51,923
Други дългосрочни капиталови инвестиции	72	-	72
Активи по отсрочени данъци	363	-	363
	80,145	**9,117**	**89,262**
Текущи активи			
Материални запаси	87,922	-	87,922
Търговски вземания	158,576	-	158,576
Вземания от свързани лица	42,506	-	42,506
Други вземания и предплатени разходи	765	-	765
Парични средства и парични еквиваленти	2,356	-	2,356
	292,125	**-**	**292,125**
ОБЩО АКТИВИ	**372,270**	**9,117**	**381,387**
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал	32,905	-	32,905
Резерви	26,933	-	26,933
Неразпределена печалба	20,051	-	20,051
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ	**79,889**	**-**	**79,889**
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Дългосрочни банкови заеми	25,721	-	25,721
Задължения по лизингови договори	1,711	6,922	8,633
Задължения към персонала при пенсиониране	696	-	696
Други нетекущи задължения	31	-	31
	28,159	**6,922**	**35,081**
Текущи задължения			
Краткосрочни банкови заеми	104,654	-	104,654
Задължения по факторинг	21,791	-	21,791
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	5,915	-	5,915
Търговски задължения	59,443	-	59,443
Задължения към свързани лица	61,808	-	61,808
Задължения за данъци	3,977	-	3,977
Задължения към персонала и за социално осигуряване	3,392	-	3,392
Краткосрочни задължения по лизингови договори	-	2,885	2,885
Други текущи задължения	3,242	(690)	2,552
	264,222	**2,195**	**266,417**
ОБЩО ПАСИВИ	**292,381**	**9,117**	**301,498**
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	**372,270**	**9,117**	**381,387**

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

3.1. Информация за видовете приходи

Приходите от договори с клиенти по оперативни сегменти включват:

	2019 BGN'000	**2018 BGN'000**
Продажба на лекарствени и медицински продукти, в т.ч.:	761,537	706,395
Вътрешен пазар	*758,972*	*705,343*
Износ	*2,565*	*1,052*
Приходи от продажба на медицинско оборудване	14,991	13,874
	776,528	**720,269**

Себестойност на продажбите:

	2019 BGN'000	**2018 BGN'000**
Отчетна стойност на продадените лекарствени и медицински продукти	702,583	651,368
Отчетна стойност на продаденото медицинско оборудване	10,866	10,616
	713,449	**661,984**

Всички неудовлетворени и/или частично удовлетворени задължения за изпълнение по сключени договори с клиенти на дружеството към 31.12.2019 г. са с очакван срок за изпълнение от една година или по-малко.

3.2. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Основните задължения за изпълнение по договори с клиенти са: продажба на фармацефтични и медицински стоки, медицинско оборудване (апаратура) и услуги.

Задълженията за изпълнение са подробно оповестени в *Приложение № 2.6.3.*

3.3. Салда по договори с клиенти

	31.12.2019 BGN '000	**31.12.2018 BGN '000**
Вземания по договори с клиенти – трети лица, нетно от обезценка, (Приложение № 18)	150,821	145,211
Вземания по договори с клиенти - свързани лица, нетно от обезценка (Приложение № 19)	49,330	38,690
Пасиви по договори с клиенти – трети лица	1,495	444

Пасивите по договори с клиенти към 31.12.2019 г. включват получени авансови плащания за доставка на медицинско оборудване 1,495 х.лв. (31.12.2018 г.: 444 х. лв.).

Изменението на пасивите по договори с клиенти през 2019 г. е както следва:

Пасиви по договори с клиенти	***2019 BGN'000***
Салдо на 1 януари	**444**
Отчетени приходи, които са били признати като пасив по договор, в т.ч.:	(444)
Получени авансови плащания	*(444)*
Получени плащания от клиенти (без тези признати като приходи през периода)	1,495
Салдо на 31 декември	**1,495**

3.4. Задължения за възстановяване

Задълженията за възстановяване към 31.12.2019 г. в размер на 302 х.лв. (31.12.2018 г.: 432 х.лв.) включват задължения за ретроспективни търговски отстъпки за обем, дължими по договори с клиенти, които са или ще бъдат възстановени в следващия отчетен период.

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

Другите доходи от дейността включват:	**2019 BGN'000**	**2018 BGN'000**
Приходи от рекламни и други услуги	9,289	10,883
Приходи от преддистрибуция	3,432	2,870
Приходи от продажба на дълготрайни активи	*110*	*248*
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	*(1)*	-
Печалба от продажба на дълготрайни активи	109	248
Франчайзингови такси	1,485	568
Отписани задължения с изтекъл давностен срок	70	68
Други доходи, нетно	607	106
	14,992	**14,743**

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

Разходите за суровини и материали включват:

	2019 BGN '000	2018 BGN '000
Рекламни материали	1,398	1,211
Горива и смазочни материали	1,297	1,235
Ел.енергия, вода и отопление	747	600
Мостри	381	418
Канцеларски материали и консумативи	340	354
Резервни части за МПС	137	180
Резервни части, лабораторни и технически материали	95	165
Работно облекло и лични предпазни средства за труд	93	126
Други материали	6	2
	4,494	**4,291**

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	2019 BGN '000	2018 BGN '000
Рекламни услуги	4,985	5,056
Абонаментни такси	2,257	2,052
Консултантски и одиторски услуги	2,134	2,446
Наеми	584	2,815
Застраховки	470	373
Подбор и обучения на персонал	431	312
Информационно обслужване	304	104
Охрана	283	250
Поддръжка на сгради и оборудване	272	321
Съобщения и комуникации	268	253
Ремонт и подръжка на автомобили	252	261
Спедиторски и транспортни услуги	225	306
Банкови такси за обслужване на текущи сметки	145	141
Държавни и регулаторни такси	134	105
Възнаграждения на лица по граждански договори	75	90
Услуги и такси по унищожаване на лекарства	51	50
Други услуги	236	415
	13,106	**15,350**

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

Разходите за персонал включват:	**2019 BGN'000**	**2018 BGN'000**
Текущи възнаграждения	23,781	21,802
Вноски по социално осигуряване	3,452	3,045
Социални придобивки и плащания	805	819
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала (*Приложение № 25*)	122	112
Начислени суми неползван годишен отпуск на персонала	179	159
	28,339	**25,937**

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2019 BGN '000	**2018 BGN '000**
Представителни мероприятия	543	605
Брак ,липса и обезценка на стоки	505	291
Командировки	504	390
Дарения	360	96
Начислени/(възстановени) обезценки на стоки, нетно	212	496
Местни данъци и такси	156	132
Непризнат данъчен кредит	119	124
Отписани вземания	65	91
Членски внос	71	67
Данъци върху разходите	54	61
Начислени/(възстановени) обезценки за кредитни загуби на вземания, вкл.от свързани лица, нетно	(932)	516
Начислени/(възстановени) обезценки нетекущи активи, нетно	23	-
Други	663	186
	2,343	**3,055**

9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансовите приходи включват:	**2019** ***BGN '000***	**2018** ***BGN '000***
Приходи от лихви по просрочени вземания	2,876	2,605
Приходи от лихви по договори с отсрочено плащане	55	11
	2,931	**2,616**

Финансовите разходи включват:	**2019**	**2018**
	BGN '000	***BGN '000***
Разходи за лихви по получени заеми	2,344	2,266
Разходи за лихви и комисионни факторинг	570	468
Банкови такси по заеми и гаранции	452	394
Лихви по лизингови договори	222	45
Нетни отрицателни разлики от валутни операции	49	60
Други лихви	13	-
	3,650	**3,233**

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

Основните компоненти на разхода за данък върху печалбата за периодите, завършващи на 31 декември са:

Отчет за всеобхватения доход	***2019*** ***BGN '000***	***2018*** ***BGN '000***
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	22,171	20,943
Текущ разход за данък върху печалбата за годината	2,217	2,094
Отсрочени данъци върху печалбата		
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	72	(61)
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобватния доход (в печалбата или загубата за годината)	**2,289**	**2,033**

Равнение на данъчния разход за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат	***2019*** ***BGN '000***	***2018*** ***BGN '000***
Счетоводна печалба за годината	22,384	20,004
Данък върху печалбата – 10% (2018 г.: 10%)	2,238	2,000
От непризнати суми по данъчни декларации:		
Свързани с увеличения	51	33
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобватния доход (в печалбата или загубата за годината)	**2,289**	**2,033**

11. КОМПОНЕНТИ НА ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Другите компоненти на ***всеобхватния доход*** включват

	2019 BGN '000	***2018 BGN '000***
Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата		
Последващи оценки на пасиви по плановете с дефинирани пенсионни доходи	(8)	(64)
	(8)	(64)
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата		
Загуба от преоценка на имоти, машини и оборудване	(267)	-
Данък върху дохода, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани	27	-
	(240)	**-**
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	**(248)**	**(64)**

12. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земя и сгради	**Машини съоръжения и оборудване**	**Транспортни средства**	**Стопански инвентар и други ДМА**	**Разходи за придобиване на ДМА**	**Общо**
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Отчетна стойност						
1 януари 2018 г.	**12,360**	**10,988**	**5,575**	**1,479**	**22**	**30,424**
Придобити	44	972	1,180	654	524	3,374
Трансфер	-	15	-	-	(15)	-
Отписани	-	(367)	(1,218)	(12)	-	(1,597)
31 декември 2018 г.	**12,404**	**11,608**	**5,537**	**2,121**	**531**	**32,201**
Ефект от прилагане на МСФО 16 от 01.01.2019	8,944	-	173	-	-	9,117
Придобити	1,352	1,172	2,836	195	318	5,873
Трансфер	-	60	289	-	(349)	-
Отписани	(128)	(115)	(463)	(10)	(150)	(866)
Обезценка	(337)	-	-	-	-	(337)
Прехвърляне към държани за продажба	(1,900)	-	-	-	-	(1,900)
31 декември 2019 г.	**20,335**	**12,725**	**8,372**	**2,306**	**350**	**44,088**
Натрупана амортизация						
1 януари 2018 г.	**1,872**	**6,567**	**2,946**	**1,055**	**-**	**12,440**
Начислена амортизация	228	1,043	1,032	197	-	2,500
Отписана амортизация	-	(367)	(1,218)	(12)	-	(1,597)
31 декември 2018 г.	**2,100**	**7,243**	**2,760**	**1,240**	**-**	**13,343**
Начислена амортизация	2,354	1,167	1,527	254	-	5,302
Отписана амортизация	(128)	(114)	(462)	(10)	-	(714)
Обезценка	(47)	-	-	-	-	(47)
Прехвърляне към държани за продажба	(438)	-	-	-	-	(438)
31 декември 2019 г.	**3,841**	**8,296**	**3,825**	**1,484**	**-**	**17,446**
Балансова стойност						
1 януари 2018 г.	**10,488**	**4,421**	**2,629**	**424**	**22**	**17,984**
31 декември 2018 г.	**10,304**	**4,365**	**2,777**	**881**	**531**	**18,858**
31 декември 2019 г.	**16,494**	**4,429**	**4,547**	**822**	**350**	**26,642**

Към 31.12.2019 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 1,751 х.лв. (31.12.2018 г.: 2,001 х.лв.), сгради с балансова стойност 14,686 х.лв. (31.12.2018 г.: 8,236 х.лв.) и ремонти на наети активи с балансова стойност 57 х.лв. (31.12.2018 г.: 67 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 31.12.2019 г. включват разходи за изграждане на машини и оборудване в размер на 206 х.лв. (31.12.2018 г.: 381 х.лв.) и платени аванси в размер на 144 х.лв. (31.12.2018 г.: 150 х. лв.).

Лизинг

Активите с право на ползване на дружеството са както следва:

	Сгради	*Транспортни средства*	*Общо*
	2019	*2019*	*2019*
	BGN '000	*BGN '000*	*BGN '000*
Отчетна стойност			
Салдо на 1 януари	**-**	**5,266**	**5,266**
Ефект от прилагане на МСФО 16 към 01.01.2019 г	8,944	173	**9,117**
Придобити активи	1,080	3,087	**4,167**
Отписани	-	(328)	**(328)**
Салдо на 31 декември	**10,024**	**8,198**	**18,222**
Натрупана амортизация			
Салдо на 1 януари	**-**	**2,504**	**2,504**
Начислена амортизация за годината	2,119	1,517	**3,636**
Отписана амортизация	-	(327)	**(327)**
Салдо на 31 декември	**2,119**	**3,694**	**5,813**
Балансова стойност на 31 декември	**7,905**	**4,504**	**12,409**

Дружеството е включило активите с право на ползване в същата позиция, в която съответните активи щяха да бъдат представени, ако бяха собствени.

Активите с право на ползване към 31 декември 2019 г. във връзка с договори за лизинг със свързани лица са в размер на 7,889 хил.лв. Тези активи са класифицирани като сгради (*Приложение №36)*.

Класифициране на активи, държани за продажба

През 2019 г., с цел фокусиране на инвестициите в по-малко локации, ръководството на дружеството взе решение да обедини обслужването на клиентите в южна и западна България в РДЦ София. Считано от 1 юли 2019 г. РДЦ Пловдив прекрати своята дейност. През м. декември 2019 г. Съвета на Директорите на Дружеството взе решение да започне активно предлагане на земя и сгради на закрития дистрибуционен център в гр. Пловдив. Към 31.12.2019 г. земя и сгради с балансова стойност 1,462 х.лв. са класифицирани като нетекущи активи, държани за продажба *(Приложение №13)*. Имотите, държани за продажба са оценени от независим лицензиран оценител по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба. Оценката е направена на основата на комбинация от два подхода: пазарен подход и подход на базата на доходите *(Приложение №13)*. В резултат на оценката е извършена обезценка на земя и сграда в размер на 290 х. лв., в т.ч. 267 х. лв. за сметка на преоценъчен резерв и 23 х. лв. признати като разход за обезценка в отчета за доходите *(Приложение № 8)*.

Други данни

Към 31 декември 2019 г. в състава на дълготрайните материални активи са включени активи, които са амортизирани напълно, но продължават да се използват в стопанската дейност с отчетна стойност 5,201 х.лв. (31.12.2018 г.: 4,289 х.лв.) и представляват основно компютърна техника, транспортни средства и ремонт на наети активи.

Към 31.12.2019 г. в отчета за финансовото състояние на дружеството са включени активи (земи и сгради) с балансова стойност 7,646 х.лв. (31.12.2018 г.: 9,397 х.лв.) и машини и оборудване с балансова стойност 749 х.лв. (31.12.2018 г.: 838 х.лв), върху които са учредени ипотеки и залози във връзка с получени от дружеството банкови заеми. *(Приложение № 23).*

13. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Към 31.12.2019 г. дружеството е класифицирало земя и сгради с балансова стойност 1,462 х.лв. като активи държани за продажба, тъй като тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на дружеството. Становището на ръководството на дружеството е, че продажбата е с много висока степен на сигурност, активите са налични за незабавна продажба в настоящото състояние и ръководството е ангажирано с план за продажба, който се очаква да бъде изпълнен в рамките на една година от датата на класифициране на активите в тази група.

Активи, класифицирани като държани за продажба, са оценени към датата на класифицирането им, по по-ниската от балансовата стойност и справедливата стойност, намалена с разходите по продажбата (*Приложение № 2.27 и Приложение № 12*).

Оценка на справедливата стойност

Дружеството е възложило на независим лицензиран оценител да извърши оценка на справедливите стойности на имотите, държани за продажба към датата на класифицирането им в тази група. Ефективната дата на оценката е 31 декември 2019 г.*(Приложение 2.27 и Приложение* 12).

Балансовата стойност на активите държани за продажба е както следва:

	Земя *BGN'000*	**Сгради** *BGN'000*	**Общо** *BGN'000*
Отчетна стойност			
1 януари 2019 г.	-	-	-
Трансфер от Имоти, машини и оборудване	105	1,795	1,900
31 декември 2019 г.	**105**	**1,795**	**1,900**
Натрупана амортизация			
1 януари 2019 г.	-	-	-
Трансфер от Имоти, машини и оборудване	-	438	438
31 декември 2019 г.	**-**	**438**	**438**
Балансова стойност	**105**	**1,357**	**1,462**

Върху активите, държани за продажба, са учредени ипотеки и залози във връзка с получени от дружеството банкови заеми. *(Приложение № 23)*

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Софтуер	**Други**	**В процес на придобиване**	**Общо**
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Отчетна стойност				
1 януари 2018 г.	**11,358**	**1,695**	**333**	**13,386**
Придобити	453	-	494	947
Трансфер	322	-	(322)	-
31 декември 2018 г.	**12,133**	**1,695**	**505**	**14,333**
Придобити	964	-	1,962	2,926
Трансфер	345	6	(351)	-
Отписани	-	-	(101)	(101)
31 декември 2019 г.	**13,442**	**1,701**	**2,015**	**17,158**
Натрупана амортизация				
1 януари 2018 г.	**3,708**	**422**	**-**	**4,130**
Начислена амортизация	1,080	194	-	1,274
31 декември 2018 г.	**4,788**	**616**	**-**	**5,404**
Начислена амортизация	1,189	195	-	1,384
31 декември 2019 г.	**5,977**	**811**	**-**	**6,788**
Балансова стойност				
1 януари 2018 г.	**7,650**	**1,273**	**333**	**9,256**
31 декември 2018 г.	**7,345**	**1,079**	**505**	**8,929**
31 декември 2019 г.	**7,465**	**890**	**2,015**	**10,370**

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни нематериални активи, които се ползват в дейността на дружеството е 2,333 х.лв., основно софтуери (31.12.2018 г.: 2,244 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 31.12.2019 г. включват разходи за внедряване на нематериални активи – софтуер и лицензи в размер на 966 х.лв. (31.12.2018 г.: 379 х.лв), 660 х.лв. за други нематериални активи и платени аванси за придобиване на софтуер размер на 389 х.лв.(31.12.2018 г.: 126 х. лв).

15. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

		31.12.2019 BGN '000	*Участие %*	*31.12.2018 BGN '000*	*Участие %*
Софармаси ЕООД	България	10,072	100	10,072	100
Софарма Трейдинг Фармасютикълс Д.о.о. (предишно наименование: Софарма Трейдинг Д.о.о.)	Сърбия	579	100	579	100
Софарма Трейдинг Д.о.о. (предишно наименование: Лековит Д.о.о)	Сърбия	30,956	100	28,805	70
Софармаси 11 ЕООД (Фармастор 1 ЕООД)	България	3,490	100	2,590	100
Софармаси 12 ЕООД (Фармастор 2 ЕООД)	България	3,058	100	2,358	100
Софармаси 13 ЕООД (Фармастор 3 ЕООД)	България	3,515	100	2,815	100
Софармаси 14 ЕООД (Фармастор 4 ЕООД)	България	2,172	100	1,872	100
Софармаси 15 ЕООД (Фармастор 5 ЕООД)	България	3,532	100	2,832	100
Общо		**57,374**		**51,923**	

Дъщерни дружества – Софармаси ЕООД и Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия, са учредени през 2015 г. На 27 февруари 2019 г. Съвета на директорите на Софарма Трейдинг АД взе решение за промяна на наименованието на фирмата Софарма Трейдинг Д.о.о., Сърбия, на „Софарма Трейдинг Фармасютикълс“Д.о.о. Промяната е вписана на 14 март 2019 г.

На 09.08.2017 г. в Търговския регистър на Република Сърбия е вписано придобиването от Софарма Трейдинг АД на 70 % от капитала на Лековит Д.о.о. На 04.02.2019 г в Търговския регистър на Република Сърбия е вписано придобиването на останалите 30% от капитала на дружеството, вследствие на което Софарма Трейдинг АД стана собственик на 100% от капитала на дружеството. На 18 март 2019 г. Съвета на директорите на Софарма Трейдинг АД взе решение за промяна на името, седалището и адреса на управление на Лековит ООД, Сърбия. Дружеството следва да оперира под наименованието и името „Софарма Трейдинг“ Д.о.о, Белград. Адресът на управление се променя на Belgrade, Bulevar Zorana Djindjica 48v. Промяната е вписана на 27 март 2019 г.

На 07.12.2017 г. в Търговския регистър са вписани дъщерните дружествата Фармастор 1 ЕООД, Фармастор 2 ЕООД, Фармастор 3 ЕООД, Фармастор 4 ЕООД и Фармастор 5 ЕООД. С вписване в Търговския регистър на 15.05.2018 г., дружествата са преименувани съответно на

Софармаси 11 ЕООД, Софармаси 12 ЕООД, Софармаси 13 ЕООД, Софармаси 14 ЕООД и Софармаси 15 ЕООД.

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на учредяване са както следва:

- Софармаси ЕООД – предмет на дейност: франчайзинг, ноу-хау, наемане на имоти, търговия и др. Дата на учредяване - 25.11.2014 г., дата на регистрация на първоначалния капитал от 5 х.лв. - 19.01.2015 г.; дата на увеличение на капитала на 655 х.лв. – 24.08.2015 г., дата на увеличение на капитала на 2,105 х.лв. – 11.11.2015 г., дата на увеличение на капитала на 2,441 х.лв. – 30.03.2016 г., дата на увеличение на капитала на 3,491 х.лв.– 22.04.2016 г., дата на увеличение на капитала на 4,522 х.лв. – 09.05.2017 г., дата на увеличение на капитала на 6,672 х. лв.– 18.10.2017 г., дата на увеличение на капитала на 10,072 х. лв.– 16.01.2018 г.
- Софармаси ЕООД е едноличен собственик на капитала на Софармаси 2 ЕООД, Софармаси 3 ЕООД, Софармаси 4 ЕООД, Софармаси 5 ЕООД, Софармаси 6 ЕООД, Софармаси 7 ЕООД, Софармаси 8 ЕООД, Софармаси 9 ЕООД, Софармаси 10 ЕООД, Софармаси 16 ЕООД, Софармаси 17 ЕООД и Софармаси 18 ЕООД (*Приложение № 36*).
- Софарма Трейдинг Фармасютикълс Д.о.о.(предишно наименование: Софарма Трейдинг Д.о.о.) - консултански услуги, търговия и др. Дата на учредяване на първоначалния капитал от 179 х.лв. (11,000 х. сръбски динара) – 05.06.2015 г.; на 08.12.2015 г. е взето решение на едноличния собственик и е преведена сума за увеличение на капитала на 579 х.лв. (35,966 х.сръбски динара) – регистрацията на увеличението на капитала в Сърбия е станала на 27.01.2016 г.
- Софарма Трейдинг Д.о.о.(предишно наименование: Лековит Д.о.о) е търговец на едро с лекарствени продукти в Република Сърбия.
- Дружествата Софармаси 11 ЕООД (Фармастор 1 ООД), Софармаси 12 ЕООД (Фармастор 2 ЕООД), Софармаси 13 ЕООД (Фармастор 3 ЕООД), Софармаси 14 ЕООД (Фармастор 4 ЕООД) и Софармаси 15 ЕООД (Фармастор 5 ЕООД) са с предмет на дейност търговия на дребно с лекарствени продукти. На 09.12.2019 г. в Търговския регистър са вписани увеличения на капиталите на дружествата.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 25%) или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; загуби на пазарни дялове, отчитане на загуби за по-продължителен период от време, както и отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал, тенденции на влошаване на основни финансови показатели, както и намаляване на пазарната капитализация.

Изчисленията се правят от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители. Като база за прогнозите на паричните потоци преди данъци са използвани финансовите прогнози, разработени от съответните дружества, покриващи обичайно от пет до десет годишен

период (в зависимост от планирания етап на развитие на бизнеса им), както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието им, вкл. прогнози за основни икономически показатели на национално ниво и на ниво ЕС/Балканите.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията се определят конкретно за всяко дружество, третирано като отделна единица, генериаща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

На база направените тестове за обезценка ръководството е определило, че към 31.12.2019 г. не е налице обезценка на инвестициите в дъщерните дружества (31.12.2018 г.: няма обезценка).

16. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ

Другите дългосрочни капиталови инвестиции на дружеството, по балансова стойност, включват участия (акции) в следните дружества:

	31.12.2019 BGN '000	***Участие %***	***31.12.2018 BGN '000***	***Участие %***
Балканфарма Разград АД	70	-	70	-
Балканфарма Дупница АД	2	-	2	-
	72		**72**	

Всички горепосочени дружества са със седалище и дейност в България.

Всички капиталови инвестиции на дружеството са в Ниво 3 на справедлива стойност (*Приложение № 2.12 и Приложение № 2.26*)

17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси включват:	***31.12.2019 BGN '000***	***31.12.2018 BGN '000***
Стоки	95,344	87,700
Материали	344	222
	95,688	**87,922**

Основните групи стоки са:

	31.12.2019 BGN '000	***31.12.2018 BGN '000***
Лекарствени и медицински продукти	93,217	86,198
Медицинско оборудване	2,127	1,502
	95,344	**87,700**

Стоките са оценени по:

	31.12.2019 BGN '000	***31.12.2018 BGN '000***
Себестойност	95,030	87,364
Нетна продажна цена	314	336
	95,344	**87,700**

Към 31.12.2019 г. върху налични материални запаси на дружеството в размер на 56,763 х.лв. има учредени залози като обезпечение по получени банкови кредити и издадени банкови гаранции в полза на дружеството (31.12.2018 г.: 58,154 х.лв.) *(Приложение № 23 и № 33).*

18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските вземания включват**:**	***31.12.2019 BGN'000***	***31.12.2018 BGN'000***
Вземания от клиенти	154,204	149,592
в т.ч. вземания по договори с клиенти	*153,332*	*148,493*
Провизия за обезценка за кредитни загуби	(2,511)	(3,282)
в т.ч. провизия за обезценка за кредитни загуби на вземания по договори с клиенти	*(2,511)*	*(3,282)*
Вземания от клиенти, нетно	151,693	146,310
Вземания по съдебни спорове	2,391	5,673
Провизия за обезценка за кредитни загуби	*(231)*	*(361)*
Вземания от клиенти по съдебни спорове, нетно	2,160	5,312
Предоставени аванси и други вземания от доставчици	6,117	6,954
	159,970	**158,576**

Търговските вземания, в т.ч. от договори с клиенти са деноминирани в лева и евро и са възникнали основно по повод продажба на стоки и услуги.

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби в диапазона от 30 до 120 дни, освен ако няма определени специфични условия за падеж на определени клиенти. Дружеството е определило обичаен кредитен период до 60 дни за клиенти – аптеки, и до 180 дни за други клиенти, за които не начислява лихви, освен в случаите на преструктурирани вземания със специален договор, при които е договорен по-дълъг срок с погасителен план и лихви. При продажби на медицинско оборудване на болничен пазар, кредитният период би могъл да достигне до и над 2 години.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) вземания от клиенти е както следва:

	31.12.2019	***31.12.2018***
	BGN'000	***BGN'000***
до 30 дни	51,966	50,771
от 31 до 90 дни	39,792	38,821
от 91 до 180 дни	5,112	2,664
от 181 до 365 дни	729	331
от 1 до 2 г.	2,977	452
Провизия за обезценка за кредитни загуби	(181)	(271)
	100,395	**92,768**

Редовните вземания над една година са възникнали по повод продажба на медицинско оборудване.

Възрастовата структура на просрочените вземания от клиенти, от дата на възникване на вземането,е както следва:

	31.12.2019	***31.12.2018***
	BGN'000	***BGN'000***
до 30 дни	1,425	1,217
от 31 до 90 дни	14,941	14,419
от 91 до 180 дни	14,852	12,514
от 181 дни до 365	14,738	18,817
от 1 до 2 г.	5,334	7,059
над 2 г.	2,338	2,527
Провизия за обезценка за кредитни загуби	(2,330)	(3,011)
	51,298	**53,542**

Дружеството прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по вземания от клиенти, като признава очаквани загуби за целия срок на всички вземания от клиенти. За целта те се групират по тип клиент: аптечен пазар, болничен пазар, търговци на едро *(Приложение № 2.28.3)*.

В таблицата по-долу са представени обобщени данни за натрупаните очаквани кредитни загуби в коректива (провизията) за обезценка по вземания от клиенти към 31 декември 2019 г. и към 31 декември 2018 г.

31 декември 2019 година	**Текущи**	**Просрочени 1 до 90 дни**	**Просрочени 91 до 365 дни**	**Просрочени над 1 год**	**Общо BGN'000**
Очакван процент на кредитни загуби	**0.18%**	**0.65%**	**2.34%**	**29.60%**	**1.63%**
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	100,576	27,535	20,445	5,648	154,204
Очаквана кредитна загуба	**(181)**	**(180)**	**(478)**	**(1,672)**	**(2,511)**

31 декември 2018 година	**Текущи**	**Просрочени 1 до 90 дни**	**Просрочени 91 до 365 дни**	**Просрочени над 1 год**	**Общо BGN'000**
Очакван процент на кредитни загуби	**0.29%**	**1.00%**	**4.28%**	**23.48%**	**2.19%**
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	93,039	24,061	25,307	7,185	149,592
Очаквана кредитна загуба	**(271)**	**(241)**	**(1,083)**	**(1,687)**	**(3,282)**

По-голямата част просрочените вземания са от държавни болничини заведения. На всички просрочени вземания политиката на дружеството е да се начисляват, фактурират и събират допълнително лихви за просрочие, чрез които се компенсира изцяло забавата в плащанията и понесените разходи/загуби, както със специални споразумения със съответната болница-длъжник, така и чрез съдебни дела.

Движението на коректива (провизията) за обезценка на вземанията от клиенти е както следва:

	2019 BGN'000	*2018 BGN'000*
Салдо на 1 януари, изчислено по МСС 39	**3,282**	**1,238**
Суми, признати в началното салдо на неразпределена печалба от преизчислението при модифицираното прилагане на МСФО 9 за първи път	-	1,876
Начално салдо на коректива за очаквани кредитни загуби към 1 януари , изчислено по МСФО 9	**3,282**	**3,114**
Увеличение на коректива за кредитни загуби, признато в печалба или загуба през годината	612	712
Отписани (реинтегрирани) обезценки	(12)	(314)
Намаление на коректива за кредитни загуби, признато в печалбата или загубата през годината	(1,371)	(177)
Прехвърлени към обезценка на съдебни вземания	-	(53)
Салдо към края на периода	**2,511**	**3,282**

Към 31.12.2019 г. са учредени особени залози върху търговски вземания като обезпечение по получени от дружеството банкови заеми и издадени банкови гаранции в размер на 52,360 х.лв. (31.12.2018 г.: 42,281 х.лв.) *(Приложение № 23 и 33)*

Вземанията от клиенти по съдебни спорове включват:

	31.12.2019 BGN'000	*31.12.2018 BGN'000*
Вземания от клиенти по съдебни дела, по които дружеството е ищец	*1,370*	*4,032*
Провизия за обезценка за кредитни загуби	*(138)*	*(268)*
Вземания по съдебни спорове, нетно	1,232	3,764
Присъдени вземания от клиенти	*1,021*	*1,641*
Провизия за обезценка за кредитни загуби	*(93)*	*(93)*
Присъдени вземания, нетно	928	1,548
	2,160	**5,312**

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *съдебни и присъдени вземания,* дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9 *(Приложение № 2.22.1)*.

Движението на коректива (провизията) за за обезценката за тези вземания е както следва:

	2019 BGN'000	*2018 BGN'000*
Салдо на 1 януари	**361**	**329**
Реинтегрирани обезценки	(130)	(21)
Прехвърлени от обезценка на търговски вземания	-	53
Салдо към края на периода	**231**	**361**

Вземанията от доставчици към края на отчетния период са за предоставени аванси за покупка на стоки и за начислени и неполучени все още търговски отстъпки за доставка на стоки и включват:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
Вземания от доставчици в страната	4,350	4,386
Вземания от доставчици в чужбина	1,767	2,568
	6,117	**6,954**

Вземанията от доставчици са текущи и безлихвени. От тях в лева са 4,350 х.лв. (31.12.2018 г.: 4,386 х.лв.), в евро – 1,385 х.лв. (31.12.2018 г.: 2,258 х.лв.), в щатски долари – 382 х.лв (31.12.2018 г.: 310 х.лв.) .

19. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Вземанията от свързани лица са както следва:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
Вземания от дъщерни дружества	59,871	41,317
Вземания от дружества свързани чрез асоциирано дружество на компанията-майка	1,045	1,172
Вземания от дружества под общ контрол	24	17
	60,940	**42,506**

Вземанията от свързани лица са текущи и безлихвени.

Структурата на вземанията от свързани лица по тип сделка е следната:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
Вземания по договори с клиенти – свързани лица	49,330	38,690
в т.ч. от продажба на лекарства и лекарствени продукти и медицинска апаратура	*47,293*	*36,492*
в т.ч. от услуги	*2,037*	*2,198*
Предоставени заеми	11,559	3,736
Други вземания	51	80
	60,940	**42,506**

Вземания по договори с клиенти – свързани лица

Дружеството е определило обичаен кредитен период от 60 до 180 дни с изключение на случаите на първоначално зареждане на стоки на дъщерни дружества в стартираща фаза на бизнеса, където първият кредитен период е до 360 дни.

Възрастовата структура на редовните вземания от клиенти-свързани лица е както следва:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
до 30 дни	8,585	8,064
от 31 до 90 дни	8,219	6,667
от 91 до 180 дни	1,161	116
от 181 до 365 дни	1,323	499
	19,288	**15,346**

Възрастовата структура на просрочените вземания от клиенти-свързани лица, от дата на възникване на вземането е, както следва:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
от 31 до 90 дни	7,278	7,511
от 91 до 180 дни	11,566	10,374
от 181 до 365 дни	7,533	4,420
от 1 до 2 г.	3,062	620
над 2 г.	603	419
	30,042	**23,344**

Дружеството не очаква кредитна загуба от вземанията със свързани лица, в т.ч. предоставени заеми *(Приложение 2.28.3)*

20. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

Другите вземания и предплатени разходи включват**:**

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
Предплатени разходи	598	481
Предоставени депозити като гаранции	22	233
Други вземания, нетно	62	51
в т.ч. обезценка	*(54)*	*(54)*
	682	**765**

Предплатените разходи включват:

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN'000***
Абонаментно обслужване	284	215
Застраховки	252	202
Реклама	-	42
Предплатени разходи, други	62	22
	598	**481**

Предоставените депозити включват депозити за участие в конкурси за обществени поръчки в размер на 18 х.лв. (31.12.2018 г.: 26 х.лв.), предоставени депозити към доставчици в размер на 4 х.лв. (31.12.2018 г.: 17 х.лв.) и гаранция за обезпечение по търговско дело - няма (31.12.2018 г.: 190 х. лв.)

21. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2019 BGN'000	***31.12.2018 BGN '000***
Разплащателни сметки	807	526
Парични средства в каса	106	385
Парични еквиваленти	3	18
Срочни банкови депозити	21	21
Парични средства и парични еквиваленти, представени в отчета за паричните потоци:	**937**	**950**
Блокирани парични средства по придобиване на дъщерни дружества	-	1,009
Блокирани парични средства по съдебни искове и по издадени банкови гаранции	151	397
Общо парични средства и парични еквиваленти посочени в отчета за финансово състояние:	**1,088**	**2,356**

Наличните към 31.12.2019 г. парични средства са по сметки на дружеството в следните банки: SG Експресбанк АД, Райфайзенбанк (България) ЕАД, Уникредит Булбанк АД, и ING Банка.

Паричните средства са разпределени

	31.12.2019 BGN '000	***31.12.2018 BGN '000***
В лева	677	1,258
Във валута, в т.ч.:	411	1,098
в евро	*393*	*1,076*
в щатски долари	*18*	*22*
	1,088	**2,356**

Краткосрочно блокираните парични средства в размер на 151 х.лв. (31.12.2018 г.: 397 х.лв.) представляват основно блокирани средства по гаранции за изпълнение.

Към 31.12.2018 г. блокираните парични средства в размер на 1,009 х.лв. представляват парични средства в специална (ескроу) сметка по договор за придобиване на дялове в дъщерно дружество.

Срочните депозити в банки включват срочни депозити в лева в размер 21 х. лв. (31.12.2018 г.: 21 х.лв.) с матуритет един месец.

В резултат на направените анализи и приложената методика за изчисление на очаквани кредитни загуби на парични средства и еквиваленти, ръководството е определило, че обезценката на паричните средства и еквиваленти, би била сума, доближаваща се до нула. Поради това дружеството не е признало провизия за обезценка за очаквани кредитни загуби както към 31.12.2019 г., така и към 31.12.2018 г.

22. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал и премиен резерв

Към 31.12.2019 г. акционерният капитал на Софарма Трейдинг АД е в рамер на 34,276 х.лв. (31.12.2018 г.: 32,905 х.лв.), разпределен в 34,276,050 бр. (31.12.2018 г.: 32,905,009 бр.) обикновени, поименни, безналични и с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял акции с номинална стойност един лев за акция, разпределени както следва:

	2019		**2018**	
Акционер	***Брой акции***	***%***	***Брой акции***	***%***
Софарма АД	25,444,796	74.23%	24,008,000	72.96%
Други	8,831,254	25.77%	8,897,009	27.04%
	34,276,050	**100.00%**	**32,905,009**	**100.00%**

На 15 юли 2019 г. Съвета на Директорите на „Софарма Трейдинг“ АД взе решение за увеличение на капитала на дружеството чрез публичното предлагане на нова емисия от 1 371 042 броя обикновени акции. Предлаганите акции са с номинална стойност 1 лев и емисионна стойност 6.85 лева. Записани и платени са 1 371 041 бр. акции и на 29.11.2019 г. увеличението е записано в Търговския регистър.

Резервите на дружеството са обобщено представени в таблицата по-долу:

	31.12.2019	***31.12.2018***
	BGN '000	***BGN '000***
Законови резерви	20,585	10,794
Преоценъчен резерв - имоти, машини и оборудване	395	635
Други резерви	21,806	15,504
Общо резерви	*42,786*	*26,933*
Неразпределена печалба минали години	2,073	2,080
Нетна печалба за годината	20,095	17,971
Общо неразпределена печалба	*22,168*	*20,051*
	64,954	**46,984**

Законовите резерви представляват Фонд резервен, който се формира на база изискванията на ТЗ и устава на дружеството и включва два компонента: *суми от разпределение на печалбата* в размер на 10,209 х.лв. (31.12.2018 г: 8,412 х.лв.) и *премиен резерв* в размер на 10,376 х.лв. (31.12.2018 г: 2,382 х.лв.), формиран от положителната разлика между емисионната цена и номиналната стойност на емитирани през 2001 г., 2010 г. и 2019 г. акции, в т.ч. от вливането на Софарма Логистика АД в Софарма Трейдинг АД през 2010 г.

Законови резерви	***2019***	***2018***
	BGN '000	***BGN '000***
Салдо на 1 януари	**10,794**	**9,336**
Разпределение на печалбата	1,797	1,458
Положителна разлика емитирани акции	7,994	-
В края на периода	**20,585**	**10,794**

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване в размер на 395 х.лв. (31.12.2018г.: 635 х.лв.) е формиран от положителната разлика между справедливите стойности на имотите, машините и оборудването и техните балансовата стойност към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отчетен директно в резерва.

Преоценъчен резерв	***2019 BGN '000***	***2018 BGN '000***
Салдо на 1 януари	**635**	**641**
Трансфер към неразпределена печалба	-	(6)
Загуба от преоценка на имоти, машини и оборудване , нетно от данъци	(240)	-
В края на периода	**395**	**635**

Другите резерви в размер на 21,806 х.лв. (31.12.2018 г.: 15,504 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата по решения на Общото събрание на акционерите.

Други резерви	***2019 BGN '000***	***2018 BGN '000***
Салдо на 1 януари	**15,504**	**12,252**
Разпределение на печалбата	6,302	3,252
В края на периода	**21,806**	**15,504**

Неразпределената печалба

Движението в резерва *„неразпределена печалба”* е както следва:

Неразпределена печалба	***31.12.2019 BGN '000***	***31.12.2018 BGN '000***
Салдо на 1 януари	**20,051**	**18,482**
Ефекти от първоначално прилагане на МСФО 9	-	(1,763)
Салдо на 1 януари (преизчислено)	**20,051**	**16,719**
Разпределена печалба през годината за резерви	(8,099)	(4,710)
Разпределена печалба за дивиденти	(9,871)	(9,871)
Нетна печалба за годината	20,095	17,971
Актюерски загуби от последващи оценки	(8)	(64)
Трансфер от преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	-	6
Салдо към края на периода	**22,168**	**20,051**

Основна нетна печалба на акция	***2019***	***2018***
Средно претеглен брой акции	34,276,050	32,905,009
Нетна печалба за годината (BGN '000)	20,095	17,971
Основна нетна печалба на акция (BGN)	**0,59**	**0,55**

23. ДЪЛГОСРОЧНИ И КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Вид валута	*Договорени суми*	*Падеж*	*Договорен лихвен %*	*31.12.2019 г.*		*31.12.2018 г.*	
				Дългосрочна част BGN '000	*Краткосрочна част BGN '000*	*Дългосрочна част BGN '000*	*Краткосрочна част BGN '000*
Дългосрочни банкови заеми							
EUR	172	28.02.2021	1M EURIBOR + 3%	11	67	78	67
EUR	2,094	25.12.2023	1M EURIBOR + 2.1%	1,250	416	-	-
EUR	12,000	24.04.2024	1M EURIBOR + 1.7% - min 1.7%	13,064	3,701	14,995	3,386
BGN	16,000	30.06.2024	1.80%	8,186	2,462	10,648	2,462
				22,511	**6,646**	**25,721**	**5,915**

Вид валута	*Договорени суми*	*Падеж*	*Договорен лихвен %*	*31.12.2019 г.*		*31.12.2018 г.*	
				Дългосрочна част BGN '000	*Краткосрочна част BGN '000*	*Дългосрочна част BGN '000*	*Краткосрочна част BGN '000*
Краткосрочни банкови заеми							
EUR	32,000	28.02.2020	1M EURIBOR/ 1M EURIBOR +0,2%+ 1.6%	-	50,528	-	52,384
BGN	10,000	29.02.2020	РЛП + 1.5%	-	10,000	-	10,000
BGN	24,625	29.02.2020	1M EURIBOR/РЛП + 1.5%	-	19,325	-	-
EUR	9,900	31.08.2019	1M EURIBOR + 1.5%	-	-	-	15,908
EUR	7,500	25.07.2020	1M EURIBOR + 1.7%	-	12,406	-	10,742
EUR	5,000	25.07.2020	1M EURIBOR + 1.7%	-	9,757	-	9,757
EUR	3,000	25.07.2020	1M EURIBOR + 1.7%	-	5,858	-	5,863
				-	**107,874**	-	**104,654**
				22,511	**114,520**	**25,721**	**110,569**

Заемите са представени по амортизирана стойност с включена амортизирана част на предплатените такси в размер на 106 х.лв. (31.12.2018 г.: 133 х.лв.). За краткосрочни банкови заеми с договорен размер 32,000 х. евро и 24,625 х.лева има договорена опция да бъдат усвоявани в лева и евро.

Предоставените краткосрочни заеми се използват за оперативната дейност на дружеството. Дългосрочните банкови заеми са с инвестиционна цел.

За обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени, както следва:

- Ипотеки върху недвижими имоти с балансова стойност 9,108 х.лв. (31.12.2018 г.: 9,397 х.лв.), в .т.ч. балансова стойност на активи държани за продажба 1,462 х.лв. (31.12.2018 г. : няма) *(Приложение № 12 и 13);*
- Залог на машини и оборудване с балансова стойност 749 х.лв. (31.12.2018 г.: 838 х.лв.);
- Залози на стоки с балансова стойност 53,829 х.лв. (31.12.2018 г.: 49,157 х.лв.) *(Приложение № 17);*
- Залози на вземания от клиенти с балансова стойност 50,013 лв. (31.12.2018 г.: 39,934 х.лв.) *(Приложение № 18).*

Съдлъжник по получени заеми в размер на 137,031 х.лв. (31.12.2018 г.: 136,423 х.лв.) е компанията-майка Софарма АД. За получени заеми в размер на 99,552 х.лв.. (31.12.2018 г.: 101,393 х.лв.) като обезпечение са учредени ипотеки и залози върху имущество, стоки и вземания на Софарма АД в размер на 47,630 х. лв. (31.12.2018 г.: 48,783 х.лв.).

Равнение на движението на пасивите, произтичащи от финансовата дейност

Таблицата по-долу представя промените в пасивите от финансовата дейност, като представя както паричните, така и непаричните промени. Пасивите, произтичащи от финансовата дейност, са тези, за които паричните потоци са, или бъдещите парични потоци ще бъдат, класифицирани в индивидуалния отчет за парични потоци на дружеството като парични потоци от финансова дейност.

	01.01.2019 г.	***Промени в паричните потоци от финансова дейност***	***Непарични промени***			***31.12.2019 г.***
			Нововъзникнали задължения през годината	***Компенсиране с вземания по договор с факторинг***	***Други промени***	
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Банкови заеми *(Приложение № 23)*	136,290	136	-	-	605	**137,031**
Факторинг *(Приложение №31)*	21,791	200,396	-	(197,415)	-	**24,772**
Задължения по лизинг *(Приложение №24)*	11,518	(2,499)	3,790	-	(726)	**12,083**
Дивиденти *(Приложение №32)*	410	(9,781)	9,871	-	(71)	**429**
Общо	**170,009**	**188,252**	**13,661**	**(197,415)**	**(192)**	**174,315**

	01.01.2018 г.	***Промени в паричните потоци от финансова дейност***	***Непарични промени***			***31.12.2018 г.***
			Нововъзникнали задължения през годината	***Компенсиране с вземания по договор с факторинг***	***Други промени***	
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Банкови заеми *(Приложение № 23)*	133,016	2,451	-	-	823	**136,290**
Факторинг *(Приложение №31)*	19,403	153,261	-	(150,873)	-	**21,791**
Задължения по договори за финансов лизинг *(Приложение №24)*	2,059	(1,436)	1,166	-	612	**2,401**
Дивиденти *(Приложение №32)*	385	(9,774)	9,871	-	(72)	**410**
Общо	**154,863**	**144,502**	**11,037**	**(150,873)**	**1,363**	**160,892**

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ЛИЗИНГ

На 1 януари 2019 г. дружеството е прегледало и анализирало всички лизингови договори, в светлината на изискванията на новия МСФО 16.

Включени на позиции "Задължения по лизинг" и „Краткосрочна част на задължения по лизинг" в отчета за финансово състояние са всички задължения на дружеството по договори за лизинг на активи, отговарящи на условията за признаване съгласно МСФО 16 Лизинг. В предходната година, дружеството е признавало само тези задължения по лизинг, класифицирани като "финансови лизинги", според МСС 17 Лизинг. Те са били представени в отчета за финансовото състояние в статия „Задължения по финансов лизинг" за дългосрочната част и в статията „Други текущи задължения" за краткосрочната част.

Включените в отчета за финансовото състояние задължения по лизингови договори са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва и са както следва:

Срок	***31.12.2019 BGN '000***	***31.12.2018 BGN '000***
До една година	3,548	690
Над една година	8,535	1,711
Общо	**12,083**	**2,401**

На 01.01.2019 г. дружеството е признало активи с право на ползване в размер на 11,879 х.лв (ефект от МСФО 16 – 9,117 х.лв.) (*Приложение № 12)* и съответно задължения по лизинг свързани с тези активи в размер на 11,518 х.лв.(ефект от МСФО 16 – 9,117 х.лв.) (*Приложение № 2.29).*

В задълженията по лизинг е включено задължение към свързани лица в размер на 7,958 хил.лв. Задължението е във връзка с договори за наем на сгради.

Минималните плащания по лизинг включват настоящата стойност на задълженията и лихвите за бъдещи периоди:

Срок	***31.12.2019 BGN '000***	***31.12.2018 BGN '000***
До една година	3,745	734
Над една година	8,807	1,770
	12,552	2,504
Бъдещ финансов разход по лизинг	(469)	(103)
Сегашна стойност на задълженията по лизингови договори	**12,083**	**2,401**

25. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала включват:

	31.12.2019	***31.12.2018***
	BGN '000	***BGN '000***
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	826	696
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	46	31
	872	**727**

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи *(Приложение № 2.20)*.

За определяне на дългосрочните си задължения към персонала дружеството прави актюерска оценка, като ползва услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2019	***2018***
	BGN '000	***BGN '000***
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	**696**	**535**
Разход за текущ стаж за годината	107	78
Разходи за лихви за годината	8	8
Извършени плащания през годината	-	(15)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч:	15	90
Актюерски (печалби)/загуби от промени във финансовите предположения	*40*	*35*
Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографски предположения	*3*	*2*
Актюерски (печалби)/загуби от корекции, дължащи се на опита	*(28)*	*53*
Сегашна стойност на задължението	**826**	**696**

Начислените суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са както следва:

	2018 BGN '000	***2018 BGN '000***
Разход за текущ стаж	107	78
Разход за лихви	8	8
Нетна актюерска загуба, призната през периода	7	26
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	**122**	**112**
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:		
Актюерски (печалби)/загуби от промени във финансовите предположения	34	30
Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографски предположения	2	2
Актюерски (печалби)/загуби от корекции, дължащи се на опита	(28)	32
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 11)	**8**	**64**
Общо	**130**	**176**

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2019 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0,6 % (2018 г.: 1,0 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и е в размер на 4 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2018 г.: 4 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2016 г. - 2018 г. (2015 - 2017 г.);
- темп на текучество – между 0 и 20 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2018 г.: между 0 и 20 %).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетието и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;

- за риска, свързан с дълголетието - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектът от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, на лихвения процент и на очаквания ръст на текучеството върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране е, както следва:

Изменение на ръста на заплатите	***Увеличение с 1 %***	***Намаление с 1 %***
	BGN '000	*BGN '000*
Увеличение/(намаление) върху разходите за лихви и текущ стаж за 2019 г.	20	(17)
Увеличение/(намаление) на настоящата стойност на задължението към 31.12.2019г.	118	(98)
Изменение на лихвения процент		
	BGN '000	*BGN '000*
Увеличение/(намаление) върху разходите за лихви и текущ стаж за 2019 г.	(9)	11
Увеличение/(намаление) на настоящата стойност на задължението към 31.12.2019 г.	(99)	122

Среднопретеглената дюрация на задълженията за изплащане на дефинирани доходи на персонала е 13,7 години.

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи са както следва:

Прогнозни плащания	***Пенсиониране по възраст и стаж***	***Пенсиониране по болест***	***Общо***
	BGN '000	***BGN '000***	***BGN '000***
Плащания през 2020 г	82	7	89
Плащания през 2021 г	35	7	42
Плащания през 2022 г	32	7	39
Плащания през 2023 г	22	7	29
Плащания през 2024 г	27	7	34
	198	**35**	**233**

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

Към 31.12.2019 г. в други дългосрочни задължения са включени 46 х.лв. (31.12.2018 г.: 31 х.лв.), представляващи задължения, свързани с изплащането на тантиеми за период от повече от дванадесет месеца.

26. АКТИВИ И ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

	временна разлика	***данък***	***временна разлика***	***данък***
Описание на обектите	***31.12.2019***	***31.12.2019***	***31.12.2018***	***31.12.2018***
	BGN '000	*BGN '000*	*BGN '000*	*BGN '000*
Дълготрайни материални активи	2,783	(278)	2,919	(292)
в т.ч. преоценъчен резерв - имоти, машини и оборудване	*439*	*(44)*	*705*	*(71)*
Общо пасиви по отсрочени данъци	**2,783**	**(278)**	**2,919**	**(292)**
Обезценки за кредитни загуби на търговски и други вземания	(2,680)	268	(3,788)	379
Обезценка на активи	(253)	26	(299)	30
Задължения към персонала	(2,910)	291	(2,378)	238
Задължения към акционери и доставчици	-	-	(3)	-
Провизии за задължения	(24)	2	(85)	8
Договори оперативен лизинг	(71)	7	-	-
Обезценка на активи държани за продажба	(23)	2	-	-
Общо активи по отсрочени данъци	**(5,961)**	**596**	**(6,553)**	**655**
Салдо на отсрочени данъци върху печалбата активи/(пасиви), нетно	**(3,178)**	**318**	**(3,634)**	**363**

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

Движението в отсрочените данъчни активи и пасиви е представено по-долу:

Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	*Салдо на 1 януари 2019 г.*	*Признати в отчета за всеобхватен доход (в печалбата и ли загубата за годината)*	*Признати в други компоненти на всеобхватния доход*	*Салдо на 31 декември 2019 г.*
	BGN '000	*BGN '000*	*BGN '000*	*BGN '000*
Дълготрайни материални активи	(292)	(13)	27	(278)
Обезценки за кредитни загуби на вземания	379	(111)	-	268
Обезценка на активи	30	(4)	-	26
Задължения към персонала	238	53	-	291
Провизии за задължения	8	(6)	-	2
Договори за оперативен лизинг	-	7	-	7
Обезценка на активи държани за продажба	-	2	-	2
	363	**(72)**	**27**	**318**

Отсрочени данъчни (пасиви)/активи	*Салдо на 1 януари 2018 г*	*Ефект към 01.01.2018 г. от първоначално прилагане на МСФО 9 (в собствен капитал)*	*Признати в отчета за всеобхватен доход (в печалбата и ли загубата за годината)*	*Признати в други компонент и на всеобхватния доход и текущата данъчна декларация*	*Салдо на 31 декември 2018 г.*
	BGN '000	*BGN '000*	*BGN '000*	*BGN '000*	*BGN '000*
Дълготрайни материални активи	(280)	-	(12)	-	(292)
Обезценки за кредитни загуби на търговски и други вземания	171	188	20	-	379
Обезценка на други активи	73	-	(43)	-	30
Задължения към персонала	141	-	97	-	238
Задължения към акционери	1	-	(1)	-	-
Провизии за задължения	-	8	-	-	8
	106	**196**	**61**	**-**	**363**

27. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:

	31.12.2019	*31.12.2018*
	BGN '000	*BGN '000*
Задължения към доставчици от страната	27,861	24,502
Задължения към доставчици в чужбина	35,578	34,941
	63,439	**59,443**

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени, левови и валутни и са възникнали по повод доставка на активи и услуги. Дружеството има кредитен период по своите задължения към доставчиците в рамките на договореното отложено плащане, което обичайно е до 60 дни.

Задълженията към доставчиците в чужбина са в евро - 34,987 х .лв. (31.12.2018 г.: 34,227 х .лв.), в щатски долари – 10 х.лв. (31.12.2018 г.: 209 х.лв) , швейцарски франк – 36 х.лв. (31.12.2018 г.: 11 х. лв) , в британски паунд 1 х.лв. (31.12.2018 г.: няма) и в лева 544 х.лв. (31.12.2018 г.: 494 х.лв.).

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Задълженията към свързани лица включват:

	31.12.2019	*31.12.2018*
	BGN '000	*BGN '000*
Задължения към компанията – майка	65,948	59,852
Задължения към дъщерни дружества	427	1,288
Задължения към дружества под общ контрол	1,047	588
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	50	28
Задължения към дружества, контролирани от асоциирано дружество на компанията – майка	1	20
Задължения към дружества свързани чрез основен акционер на компанията – майка	13	14
Други свързани лица	18	18
	67,504	**61,808**

Структурата на задълженията към свързани лица по тип сделка са както следва:

	31.12.2019 *BGN '000*	*31.12.2018* *BGN '000*
Доставки на стоки	66,737	60,339
Доставки на услуги и други	494	1,378
Пасиви по договори с клиенти	255	73
Предоставени депозити	18	18
	67,504	**61,808**

Задълженията към свързани лица са безлихвени и в лева.

Дружеството има кредитен период по задълженията си към свързани лица в рамките на договореното отложено плащане, което обичайно е 180 дни.

Към 31.12.2019 г. просрочените задължения към свързани лица са в размер на 145 х.лв. (31.12.2018 г.: 5,816 х.лв.), които се уреждат по допълнително уговорена погасителна схема.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	31.12.2019 *BGN '000*	*31.12.2018* *BGN '000*
Данък върху добавената стойност	3,042	3,308
Корпоративен данък (данък върху печалбата)	158	455
Данъци върху доходите на физическите лица	157	153
Еднократни данъци върху разходите	54	61
	3,411	**3,977**

Данъчните задължения на дружеството са текущи.

30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и за социалното осигуряване включват:

	31.12.2019 *BGN '000*	*31.12.2018* *BGN '000*
Задължения към персонала, в т.ч.	3,317	2,869
Текущи възнаграждения	*2,643*	*2,353*
Начисления за неползван платен отпуск	*674*	*516*
Задължения за социално осигуряване, в т.ч.	581	523
Вноски за социално осигуряване	*477*	*441*
Начислени суми по неползван отпуск	*104*	*82*
	3,898	**3,392**

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФАКТОРИНГ

Дружеството е сключило договор за факторинг с финансова институция (Фактор) от 19.01.2016 г. за прехвърляне на съществуващи неизискуеми вземания от свои клиенти.

Факторът има правото на обратен иск (право на регрес) за всички авансово платени суми, независимо дали са включени или не в одобрения кредитен лимит. Одобреният кредитен лимит е 40,000 х.лв. (2018 г.: 40,000 х.лв.). Прехвърлените фактури се плащат авансово до 90 % (деветдесет процента) от тяхната стойност с включен ДДС.

Лихвата за авансово преведените средства е 1М РЛП + 1.55 % на годишна база и се удържа на едномесечен период в края на всеки календарен месец.

Към 31.12.2019 г. задължението по договора за факторинг е в размер на 24,772 х.лв. (31.12.2018 г.: 21,791 х.лв.).

Предоставеното финансиране през 2019 г. е в размер на 200,845 х.лв. (2018 г.: 153,574 х.лв.).

32. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:	***31.12.2019 BGN '000***	***31.12.2018 BGN '000***
Пасиви по договори с клиенти	1,495	444
Задължения за възстановяване	302	432
Задължения по финансов лизинг (*Приложение № 24*)	-	690
Задължения към акционери	429	410
Неизплатено задължение във връзка с придобиване на дялове в дъщерни дружества	-	1,009
Други	140	257
	2,366	**3,242**

Пасиви по договори с клиенти са към клиенти от страната, левови и включват авансови плащания за доставка на медицинско оборудване.

Задължения за възстановяване са към клиенти от страната, левови и включват дължими търговски отстъпки за доставка на лекарствени и медицински продукти.

33. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Банкови гаранции

Издадените за дружеството банкови гаранции възлизат на 10,344 х.лв. (31.12.2018 г.: 14,705 х.лв.) и са за гарантиране плащане към доставчици на стоки, за добро изпълнение - гарантиране бъдещи доставки на лекарствени и медицински продукти на болници по сключени договори за доставка, митническа гаранция и участие в търгове.

Банковите гаранции са издадени от:

	31.12.2019 *BGN '000*	*31.12.2018* *BGN '000*
Райфайзенбанк	3,603	5,200
ИНГ банк	4,527	3,803
SG Експресбанк АД	2,214	5,702
	10,344	**14,705**

Обезпечението по издадените банкови гаранции е както следва:

- Особен залог на стоки в оборот на стойност 2,934 х.лв. (31.12.2018 г.: 8,997 х.лв.) *(Приложение № 17).*
- Особен залог на вземания от клиенти с балансова стойност 2,347 х.лв. (31.12.2018 г.: 2,347 х.лв.) *(Приложение № 18);*
- Съдлъжник по издадените банкови гаранции в размер на 8,783 х.лв. (31.12.2018 г.: 12,972 х.лв.) е Софарма АД.

Застраховка на гаранции за изпълнение

Към 31.12.2019 г. Дружеството има сключени договори за застраховка на гаранции за изпълнение в търгове за доставка на лекарства и консумативи в полза на медицински заведения и Министерството на здравеопазването в размер на 4,235 х.лв.

Поръчителства и предоставени гаранции

Дружеството е гарант за задълженията по банкови заеми на дружеството-майка Софарма АД и на свое дъщерно дружество в Сърбия. За обезпечаване на задълженията по банкови заеми на Софарма АД, дружеството е учредило особен залог на негови вземания на стойност общо 7,823 х.лв. (31.12.2018 г.: 7,823 х.лв). Дружеството е гарант по договори за банков заем на дъщерното си дружество Софарма Трейдинг Д.о.о, като е сключило договори за поръчителство на обща стойност 56,738 х. лв. (31.12.2018 г. : 17,367 х. лв.)

Начислените провизии за очаквани кредити загуби по предоставени гаранции са в размер на 24 х.лв. (31.12.2018 г.: 85 х.лв.) (*Приложение № 2.22.3*).

По договори за лизинг за автомобили на обща стойност 1,995 х.лв. (31.12.2018г.: 2,511 х.лв.) съдлъжник е Софарма АД.

Други условни ангажименти

Съгласно сключени договори за преддистрибуция, дружеството е приело на отговорно пазене стоки към 31.12.2019 г.в размер 18,284 х.лв. (31.12.2018 г.: на 21,285 х.лв.).

34. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ

Оперативните сегменти на Софарма Трейдинг включват две основни бизнес области – а) "продажба на лекарствени средства и медицински изделия" и б) "продажба на медицинско оборудване". Първият сегмент включва продажба на лекарствени средства и медицински изделия на търговци на едро, аптеки и болнични заведения. Вторият сегмент включва продажби на медицинско оборудване за болнични заведения.

	Лекарствени и медицински продукти		***Медицинско оборудване***		***Общо***	
	2019	*2018*	*2019*	*2018*	*2019*	*2018*
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Приход на сегмента	761,537	706,395	14,991	13,874	776,528	720,269
Себестойност на продажбите	(702,583)	(651,368)	(10,866)	(10,616)	(713,449)	(661,984)
Брутен марж на продажбите	**58,954**	**55,027**	**4,125**	**3,258**	**63,079**	**58,285**
Общи за дружеството други доходи/(загуби) от дейността, нетно	-	-	-	-	14,992	14,743
Разходи за дейността	(52,090)	(49,869)	(2,878)	(2,538)	(54,968)	(52,407)
Печалба от оперативна дейност					**23,103**	**20,621**
Финансови приходи/(разходи), нетно					(719)	(617)
Печалба преди данъци върху печалбата					**22,384**	**20,004**
Разход за данъци върху печалбата					(2,289)	(2,033)
Нетна печалба за годината					**20,095**	**17,971**

	Лекарствени и медицински продукти		***Медицинско оборудване***		***Общо***	
	2019	*2018*	*2019*	*2018*	*2019*	*2018*
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Текущи активи						
Материални запаси	93,561	86,420	2,127	1,502	95,688	87,922
Търговски вземания	148,963	150,530	9,898	6,732	158,861	157,262
Вземания от свързани лица	60,195	41,572	745	934	60,940	42,506
Други вземания и предплатени разходи	682	765	-	-	682	765
Активи на сегмента	**303,401**	**279,287**	**12,770**	**9,168**	**316,171**	**288,455**
Общи за дружеството активи					**98,435**	**83,815**
Общо активи					**414,606**	**372,270**

	Лекарствени и медицински продукти		*Медицинско оборудване*		*Общо*	
	2019	*2018*	*2019*	*2018*	*2019*	*2018*
	BGN'000	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*	*BGN'000*
Текущи пасиви						
Търговски задължения	61,578	53,965	1,861	5,478	63,439	59,443
Задължения към свързани лица	67,504	61,808	-	-	67,504	61,808
Пасиви на сегмента	**129,082**	**115,773**	**1,861**	**5,478**	**130,943**	**121,251**
Общи за дружеството пасиви					**184,433**	**171,130**
Общо пасиви					**315,376**	**292,381**

Общите приходи от сделки с най-големите клиенти на дружеството са както следва:

	2019 *BGN'000*	% от приходите	2018 *BGN'000*	% от приходите
Клиент 1	76,547	9.86%	85,143	11.82%
Клиент 2	24,180	3.11%	26,969	3.74%
Клиент 3	21,215	2.73%	17,900	2.49%
Клиент 4	19,396	2.50%	16,336	2.27%

35. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързаните парични потоци. Затова общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството, както и да се оценят адекватно правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката, определена от Съвета на директорите. Последният е приел основните принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден. При разработването им е взето предвид и негативното влияние на финансовата и икономическата криза.

Структурата на финансовите активи и пасиви е както следва:

	31.12.2019	*31.12.2018*
	BGN '000	***BGN '000***
Финансови активи		
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	**215,937**	**196,737**
Вземания и заеми	**214,849**	**194,381**
Вземания от клиенти	*151,693*	*146,310*
Вземания от клиенти по съдебни спорове	*2,160*	*5,312*
Вземания от свързани лица	*60,940*	*42,506*
Други вземания	*56*	*253*
Парични средства и парични еквиваленти	**1,088**	**2,356**
Финансови активи по справедлива стойност в т.ч.:	**72**	**72**
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в т.ч.:	72	72
Капиталови инвестции	*72*	*72*
Общо финансови активи	**216,009**	**196,809**
Финансови пасиви		
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:	**305,421**	**283,540**
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	*137,031*	*136,290*
Търговски задължения	*63,439*	*59,443*
Задължения към свързани лица	*67,249*	*61,735*
Задължения по факторинг	*24,772*	*21,791*
Задължения по лизинг	*12,083*	*2,401*
Други задължения	*847*	*1,880*
Общо финансови пасиви	**305,421**	**283,540**

Към 31.12.2019 г. признатите пасиви по финансови гаранции са в размер на 24 х.лв. (31.12.2018 г.: 85 х.лв.) (*Приложение № 2.22.3)*.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а.Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици. Поради това то е изложено на определен валутен риск, защото малка част от операциите, свързани с доставка на стоки са деноминирани в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното

движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев/евро при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани основно в български лева и/или в евро, което намалява излагането им на валутен риск (курсът между лева и еврото е фиксиран по закон от Българската народна банка).

За да управлява валутния риск от бъдещите си стопански операции и признатите валутни активи и пасиви, деноминирани в щатски долари в дружеството е въведена система за планиране на доставките от внос, провежда политика за намаляване на откритите доларови позиции и се стреми да поддържа оптимален запас от валутни ликвидни средства в щатски долари.

Таблиците по-долу обобщават експозицията на дружеството към валутния риск:

Валутен структурен анализ

31 декември 2019г.	**в USD**	**в EUR**	**в CHF**	**в BGN**	**Общо**
	BGN '000	**BGN '000**	**BGN '000**	**BGN '000**	**BGN '000**
Финансови активи					
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	-	-	-	72	**72**
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:					
Вземания и заеми	-	14,634	-	200,215	**214,849**
Парични средства и парични еквиваленти	18	393	-	677	**1,088**
	18	**15,027**	**-**	**200,964**	**216,009**
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:					
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	**-**	87,649	-	49,382	**137,031**
Други задължения	10	34,987	37	133,356	**168,390**
	10	**122,636**	**37**	**182,738**	**305,421**

31 декември 2018г.	в USD	в EUR	в CHF	в BGN	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи					
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	-	-	-	72	**72**
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:					
Вземания и заеми	-	5,565	-	188,816	**194,381**
Парични средства и парични еквиваленти	22	1,076	-	1,258	**2,356**
	22	**6,641**	**-**	**190,146**	**196,809**
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:					
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	-	92,180	-	44,110	**136,290**
Други задължения	209	34,227	11	112,803	**147,250**
	209	**126,407**	**11**	**156,913**	**283,540**

Анализ на валутната чувствителност

Дружеството е основно с експозиция към евро и лева. Ефектът от увеличение / намаление на текущите обменни курсове на лева спрямо щатския долар и швейцарския франк на база структурата на валутните активи и пасиви към края на отчетния период и при положение, че другите променливи, са постоянни, няма да окаже съществено влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

Ценови риск

Дружеството е изложено на ценови риск от два фактора:

а) евентуално намаляване на продажните цени на стоките, доколкото пределните цените на лекарствата се образуват в РБългария съгласно Наредба за условията, правилата и реда за регулиране и регистриране на цените на лекарствените продукти; и

б) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, рефлектираща и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага своя фирмена стратегия, целяща оптимизиране на разходи, свързани с доставката на стоки, валидиране на алтернативни доставчици, предлагащи изгодни търговски условия, и не на последно място - гъвкава маркетингова и ценова политика. Договорните отношения с клиентите/ доставчиците са обект на текущо наблюдение и периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане, респ. и актуализиране/предоговаряне спрямо промените на пазара.

Към настоящия етап, поради икономическата стагнация в страната, ръководството е взело решение за силно редуциране на операциите на фондовите пазари при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който контрагентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми.

Кредитният риск на дружеството възниква както от основната му дейност, чрез търговските вземания, така и от неговата финансова дейност, включваща предоставяне на заеми на свързани и трети лица, поети ангажименти по заеми и гаранции, и депозити в банки. Управлението и контролът на кредитния риск са централизирани в екип за управление на кредитния риск към Финансово- счетоводен отдел. За целта в дружество са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Търговски вземания

В своята търговска практика дружеството е прилагало различни схеми на дистрибуция и реализация на неговите стоки, продукция и услуги, докато е достигнало до формирането на сегашния му подход, съобразен с пазарната среда и начини на търгуване, с разнообразните форми на плащане, както и с включването на търговски рабати и други варианти на стимули.

Дружеството основно работи с контрагенти с история при него и на взаимоотношения на основните му пазари, като си партнира с голям брой български и чуждестранни лицензирани търговци на фармацефтични и медицински стоки и медицинско оборудване.

Отсрочени плащания (продажби на кредит) на клиенти се предлагат само на контрагенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Кредитната политика на дружеството предвижда всеки нов клиент да се оценява и от гледна точка на кредитоспособност преди да му се предложат стандартните условия на доставка и плащане.

Анализът, който извършва дружеството, включва, но не се ограничава с, посещение на обекта на клиента, а също и събиране на информация за месечните му обороти и друга релевантна финансова и нефинансова информация за него, както и се изисква в някои от случаите издаване на запис на заповед в полза на дружеството в размер на 120% - 135% от отпуснатия кредит /застраховане/даване на обезпечения. Тези лимити се преглеждат на месечна база.

Клиенти, които не могат да покрият критериите за кредитоспособност, могат да извършват покупки с предплащане или срещу заплащане в брой при доставка.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролира текущо от финансовия отдел, съгласно установената кредитна политика на дружеството. Събиране на информация от Търговския отдел за групата клиенти и договорен месечен оборот за същите са основни критерии за прилагане на кредитната политика на дружеството. Ежедневно финансовият отдел прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва анализ на неплатените суми и състоянието на клиентите – причини, намерения и план от мерки.

Мерките, които дружеството предприема за събиране на просрочените вземания са следните: а) за *клиентите-болничните заведения* започва начисляване (балансово или задбалансово) на лихви за забава при просрочие от 30 дни спрямо датата, на която изтича кредитният период; и ако след това продължат просрочията след още 30 дни се организира среща с ръководството на съответното болнично заведение с цел подписване на спогодба за разсрочване; а при неспазване на спогодбата се пристъпва към завеждане на съдебно дело. Предприемането на съдебни мерки също се явава добър механизъм за подобряване на обслужването на плащанията от страна на контрагентите-длъжници; б) *за клиентите-аптеки* при просрочие от 5 дни спрямо датата, на която изтича кредитният период им, се спират продажбите на отложено плащане. И ако просрочията продължат на 45-тия ден се спират всички продажби и се водят преговори за сключване на спогодба, а при неспазване на спогодбата се пристъпва към завеждане на дело; в) за контрагенти - дъщерни дружества се прилага индивидуален подход за оценка на събираемостта; г) за клиенти - други свързани лица болнични заведения при наличие на просрочие над 30 дни се прекратяват доставките. Ако просрочията продължат още 30 дни, се предприемат действия за подписване на спогодба за разсрочване, включително чрез ангажиране на фирмата майка за подкрепа на дъщерното дружество.

Дружеството използва матрица за изчисление на очакваните кредитни загуби на търговските вземания. Последните са групирани в три групи (портфейли) от различни сегменти клиенти, които имат сходни характеристики, вкл. за кредитен риск *(тип и сектор на клиента)*.

Прилаганите в матрицата проценти на провизиране се базират на дните на просрочие за всеки отделен портфейл.

Първоначално процентите на всяка матрица се определят на бази исторически данни, наблюдавани от дружеството, за период от три години назад. В основата на метода е анализът на историята и оценката на поведението на всяка фактура в дадената група, издадени за последните поне три години в аспект на дни просрочие, преминаване по периоди между различните диапазони на просрочие, плащанията и несъбрани суми и т.н. На тази база се определя процентът на загубата като несъбираемостта на дадената група фактури към просрочените фактури по дни. Обичайно, дружеството приема, че датата на икономическата загуба от несъбираемост възниква след различен брой дни от първия ден на просрочие, в зависимост от портфейла. Този период се изследва и преценява исторически. Дружеството има практика за клиенти аптечен пазар да изисква обезпечение на вземанията чрез предоставяне на поръчителство от трета страна и/или друг клиент на дружесто. Дружеството няма практика да застрахова своите вземания.

На второ място, дружеството прецизира матриците за провизиране на обезценка на всеки портфейл като коригира определените проценти на база исторически данни за поведението на плащанията по издадените фактури и историческите загуби от несъбираемост, чрез включване на сценарии и прогнозна информация за определени макрофактори. Историческите проценти се коригират, за да отразят както ефекта на стойността на парите във времето, така и ефекта от бъдещо поведение на макроикономически фактори, за които е установена статистическа зависимост и за които се смята, че оказват влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Ръководството текущо наблюдава и регулира формиращата се концентрация на вземания по клиенти и контрагенти, в т.ч. от свързани лица *(Приложение №18 и Приложение №19)*. Съгласно неговата кредитна политика процентът на кредитната експозиция на един клиент спрямо общата сума на вземанията не следва да надхвърля 10%.

Клиентите-несвързани лица с най-големи задължения към дружеството са както следва:

	Балансова стойност към 31.12.2019 г.	% кредитна експозиция спрямо общата сума на вземания	Балансова стойност към 31.12.2018 г.	% кредитна експозиция спрямо общата сума на вземания
Клиент 1	15,243	10%	11,327	8%
Клиент 2	10,135	7%	9,947	7%
Клиент 3	6,350	4%	5,308	4%
Клиент 4	5,138	3%	5,263	4%
Клиент 5	3,256	2%	4,174	3%

Вземания по предоставени заеми и финансови гаранции, и вземания по съдебни спорове

Оценката на всяка кредитна експозиция за целите на управлението на риска е процес, който изисква използването на модели, които да отразяват влиянието върху експозицията на промените в пазарните условия и дейността на длъжника, очакваните парични потоци и времето до падеж. Оценката на кредитния риск на *вземания по предоставени заеми, вземания по съдебни спорове и предоставени финансови гаранци* води до по-нататъшни преценки за вероятността от възникване на неизпълнение, на свързаните с тези преценки коефициенти на загуба и на корелациите между контрагентите. Дружеството измерва кредитния риск като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD). Дружеството определя размера на очакваните кредитни загуби на индивидуалана база. При изчислението се вземат предвид всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, стойността на парите във времето, както и разумна и поддържаща информация, която е на разположение към отчетната дата за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия.

Дружеството няма практика за предоставяне на заеми, с изключение на такива към свързани лица. *(Приложение № 2.15 и Приложение № 28)*

Парични средства

Паричните средства на дружеството и разплащателните операции са съсредоточени основно в различни първокласни банки. За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти* се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg и референтните публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), отговарящи на рейтинга на съответната банка. Ръкодството следи текущо промяната на рейтинга на съответната

банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск и текущото управление на входящите и изходящи парични потоци и разпределението на наличностите по банкови сметки и банки.

Наличните към 31.12.2019г. парични средства и еквиваленти на дружеството са по сметки в банки с рейтинг от A до BBB съгласно Moody's, Fitch, BCRA (31.12.2018 г. от A до BBB).

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Дружеството провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност, вкл. чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения.

Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел чрез постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на дружеството.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите пасиви по амортизируема стойност на дружеството към датата на финансовия отчет, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

31 декември 2019 г.	***до 1 м. BGN '000***	***от 1 до 3 м. BGN '000***	***от 3 до 12 м. BGN '000***	***от 1 до 2 г. BGN '000***	***над 2 г. BGN '000***	***Общо BGN '000***
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:						
Банкови заеми	759	81,241	34,887	6,559	15,357	**138,803**
Задължения по лизинг	98	622	2,825	3,220	5,788	**12,553**
Други задължения	71,300	40,146	44,843	18	-	**156,307**
	72,157	**122,009**	**82,555**	**9,797**	**21,145**	**307,663**

31 декември 2018 г.	*до 1 м. BGN '000*	*от 1 до 3 м. BGN '000*	*от 3 до 12 м. BGN '000*	*от 1 до 2 г. BGN '000*	*над 2 г. BGN '000*	*Общо BGN '000*
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:						
Банкови заеми	78,984	1,163	31,321	6,413	20,307	**138,188**
Други задължения	75,835	37,775	31,973	715	1,055	**147,353**
	154,819	**38,938**	**63,294**	**7,128**	**21,362**	**285,541**

Риск на лихвоносните парични потоци

Като цяло лихвоносните активи на дружеството са паричните средства и вземанията при условията на разсрочено плащане и обслужваните събедни/присъдени вземания от клиенти, които са с фиксиран лихвен процент. Затова приходите и входящите оперативни парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства, вкл. чрез търговски задължения; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, се търси постигнане и поддържане в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища.

31 декември 2019 г.	*Безлихвени BGN'000*	*с фиксиран лихвен % BGN'000*	*с плаващ лихвен % BGN'000*	*Общо BGN'000*
Финансови активи				
Финансови активи по справедлива стойност в т.ч				
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	72	-	-	**72**
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:				
Вземания и заеми	194,683	20,166	-	**214,849**
Парични средства и парични еквиваленти	1,088	-	-	**1,088**
	195,843	**20,166**	**-**	**216,009**
Финансови пасиви по амортизирана стойност, в т.ч.				
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	**-**	**-**	137,031	**137,031**
Задължения по лизинг	**-**	10,088	1,995	**12,083**
Други задължения	131,535	**-**	24,772	**156,307**
	131,535	**10,088**	**163,798**	**305,421**

31 декември 2018 г.	*Безлихвени BGN'000*	*с фиксиран лихвен % BGN'000*	*с плаващ лихвен % BGN'000*	*Общо BGN'000*
Финансови активи				
Финансови активи по справедлива стойност в т.ч				
Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	72	-	-	**72**
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:				
Вземания и заеми	177,776	16,605	-	**194,381**
Парични средства и парични еквиваленти	2,356	-	-	**2,356**
	180,204	**16,605**	**-**	**196,809**
Финансови пасиви по амортизирана стойност, в т.ч.				
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	**-**	**-**	136,290	**136,290**
Други задължения	123,125	**-**	24,125	**147,250**
	123,125	**-**	**160,415**	**283,540**

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности, то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на съдружниците, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношенията на задлъжнялост. Характерно и за двата периода е, че то финансира дейността си при определено съотношение на собствен спрямо привлечен капитал, т.е. както от собствените си генерирани печалби, така и като поддържа установено ниво на търговски и други краткосрочни задължения и банкови заеми.

Съотношения – показатели за финансовата структура	**2019**	**2018**
Собствен капитал / Пасиви	0,31	0,27
Заеми / Търговски и други краткосрочни задължения	0,90	0,91
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	0,003	0,01

Допълнително, в таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структурата на капитала към края на периода. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) и паричните средства и парични еквиваленти така, както са посочени в отчета за финансовото състояние. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал:

	2019	**2018**
Общо дългов капитал, т.ч.:	**BGN'000**	**BGN'000**
Банкови заеми	137,031	136,290
Задължения по лизинг	12,083	2,401
Намален с паричните средства и парични еквиваленти	1,088	2,356
Нетен дългов капитал	**148,026**	**136,335**
Общо собствен капитал	**99,230**	**79,889**
Общо капитал	**247,256**	**216,224**
Съотношение на задлъжнялост	**0.60**	**0.63**

Информация за задълженията, паричните средства и капитала се намира в *Приложения № 21, 22, 23 и 24.*

Оценяване по справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. За своите финансови активи и пасиви дружеството приема като основен пазар финансовите пазари в България – БФБ, големите търговски банки – дилъри и за определени специфични инструменти – директни сделки между страните. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, банкови депозити, краткосрочни заеми), или са отразени в отчета за финансово състояние по определена пазарна (по определен оценъчен метод) стойност (инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

36. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Данни за *свързаните лица и вида на свързаност* са представени по-долу:

Свързани лица	***Вид на свързаност***	***Период на свързаност***
Софарма АД	Компания – майка	2018г. и 2019г.
Софармаси ЕООД	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софармаси 2 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 3 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 4 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 5 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 6 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 7 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 8 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 9 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 10 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 11 ЕООД (Фармастор 1 ЕООД)	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.

Свързани лица	***Вид на свързаност***	***Период на свързаност***
Софармаси 12 ЕООД (Фармастор 2 ЕООД)	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софармаси 13 ЕООД (Фармастор 3 ЕООД)	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софармаси 14 ЕООД (Фармастор 4 ЕООД)	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софармаси 15 ЕООД (Фармастор 5 ЕООД)	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софармаси 16 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 17 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	2018г. и 2019г.
Софармаси 18 ЕООД	Дъщерно дружество на Софармаси ЕООД	от 28.02.2019г.
Софарма Трейдинг Фармасютикълс ООД (Софарма Трейдинг ООД), Сърбия	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Софарма Трейдинг Белград ООД (Лековит ООД), Сърбия	Дъщерно дружество	2018г. и 2019г.
Телекомплект Инвест АД	Дружество – основен акционер в компанията-майка	2018г. и 2019г.
Донев Инвестмънтс холдинг АД	Дружество – основен акционер в компанията-майка	2018г. и 2019г.
Електронкомерс ЕООД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Софарма Поланд ООД – в ликвидация, Полша	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Фармалогистика АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Биофарм-Инженеринг АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Витамина АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Софарма Украйна ЕООД, Украйна	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Бриз ООД, Латвия	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Софарма Казахстан ЕООД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Вета Фарма АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Брититрейд СОО, Беларус	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Табина ООО, Беларус	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
ЗАО Интерфарм, Беларус	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Фармацевт плюс ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
УАБ ТБС Фарма ЗАО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Бризфарм ООО, Беларус	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Аромания ООД	Дъщерно дружество на компанията-майка	от 31.07.2017г до 16.10.2018г.
Аромания АД	Дъщерно дружество на компанията-майка	от 17.10.2018г. и 2019г.
Рап Фарма Интернешънъл ООД	Дъщерно дружество на компанията-майка	от 14.04.2018г. и 2019г.

Свързани лица	***Вид на свързаност***	***Период на свързаност***
СпецАфармация БООО	Съвместно дружество на компанията – майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Мед-дент ООО	Съвместно дружество на компанията – майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
ООО Беллерофон	Съвместно дружество на компанията – майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Аленфарм плюс ОДО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Салюс Лайн ОДО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
Меджел ОДО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
ГаленаФарм ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	2018г. и 2019г.
НПФК Ариенс ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	от 16.08.2018г. и 2019г.
Ивем и К ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	от 16.08.2018г. и 2019г.
Здоровей ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Бриз ООД	от 16.08.2018г. и 2019г.
Фарматея ООО	Дъщерно дружество на компанията-майка чрез Фармацефт Плюс ООО	2018г. и 2019г.
Софарма Билдингс АДСИЦ	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Момина крепост АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Фито Палаузово АД	Дъщерно дружество на компанията-майка	2018г. и 2019г.
Софарма Варшава ЕООД	Дъщерно дружество на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Унифарм АД	Дъщерно дружество на компанията -майка	до 13.09.2018г.
Елфарма АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2018г. и 2019г.
Софпринт груп АД	Дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Телекомплект АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2018г. и 2019г.
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	2018г. и 2019г.
Доверие Обединен Холдинг АД	Асоциирано дружество на компанията - майка	2018г. и 2019г.

Към 31 декември 2019 г. ключовият управленски персонал включва:

1. Огнян Иванов Донев – председател на Съвета на директорите
2. Димитър Георгиев Димитров – изпълнителен директор и член на Съвета на директорите;
3. Ангел Йорданов Йорданов - член на Съвета на директорите;
4. Димитър Атанасов Николов – финансов директор.

През годината дружеството е осъществило сделки със свързани лица, данните за които са представени по-долу:

	2019 BGN'000	2018 BGN'000
Продажби на свързани лица		
Продажби на стоки	**81,041**	**63,652**
в т.ч. дъщерни дружества	*79,954*	*62,293*
в т.ч. компания-майка	*7*	*6*
в т.ч. дружества под общ контрол	*343*	*3*
в т.ч. дружества контролирани от асоциирано на компанията майка	*737*	*1,350*
Продажби на услуги	**11,952**	**11,561**
в т.ч. дъщерни дружества	2,822	*2,429*
в т.ч. компания-майка	8,802	*8,806*
в т.ч. дружества под общ контрол	70	*57*
в т.ч. дружества асоциирани на компанията майка	*258*	*269*
	92,993	**75,213**

Доставки от свързани лица	2019 BGN'000	2018 BGN'000
Доставки на стоки	**93,380**	**92,686**
в т.ч. компания-майка	*90,757*	*84,068*
в т.ч. дружества под общ контрол	*2,623*	*8,618*
Доставки на услуги и други	**6,251**	**5,994**
в т.ч. дъщерни дружества	*2,956*	*3,009*
в т.ч. компания-майка	*1,660*	*1,498*
в т.ч. дружества свързани чрез основен акционер на компанията –майка	*938*	*921*
в т.ч. дружества под общ контрол	*41*	*13*
в т.ч. дружества контролирани от асоциирано на компанията майка	*251*	*233*
в т.ч. дружества свързани чрез ключов управленски персонал	*405*	*320*
Разходи за лихви	**14**	**-**
в т.ч. дружества свързани чрез ключов управленски персонал	*14*	*-*
	99,645	**98,680**

Разпределени дивиденти	***8,271***	***8,247***
в т.ч. компания-майка	*7,202*	*7,177*
в т.ч. дружества асоциирани на компанията майка	*473*	*470*
в т.ч. дружества свързани чрез основен акционер на компанията –майка	*226*	*226*
в т.ч. дружества свързани чрез ключов управленски персонал	*-*	*1*
в т.ч. дъщерно дружество на компанията-майка	*-*	*18*
в т.ч. към други свързани лица	*370*	*355*

Договори за лизинг

През отчетния период дружеството е признало активи, пасиви, разходи, плащания във връзка ***договори за лизинг*** със свързани лица *(Приложение № 12 и № 24)*, както следва:

Задълженията по лизинг към 31 декември във връзка договори за лизинг със свързани лица са както следва:

	2019
	BGN'000
Признати задължения по лизинг на 1 януари 2019 г. :	**8,912**
в т.ч.компания-майка	*6,589*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*2,077*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*246*
Увеличения	**1,080**
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*1,080*
Начислена лихва:	**147**
в т.ч.компания-майка	*110*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*31*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*6*
Отписани задължения по прекратени / непарични погасявания/прихващане:	**(1,072)**
в т.ч.компания-майка	*(1,040)*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*-*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*(32)*
Плащания на задължения по лизинг за периода:	**(1,109)**
в т.ч.компания-майка	*135*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*803*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*171*
Задължения по лизинг към 31 декември 2019 г.	**7,958**
в т.ч.компания-майка	*5,524*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*1,305*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*1,129*

Активите с право на ползване към 31 декември във връзка с договори за лизинг със свързани лица са както следва:

	2019
	BGN'000
Актив с право на ползване към 1 януари 2019 г.:	**8,912**
в т.ч.компания-майка	*6,589*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*2,077*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*246*
Увеличения:	**1,080**
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*1,080*
Начислена амортизация:	**(2,103)**
в т.ч.компания-майка	*(1,114)*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*(784)*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*(205)*
Активи с право на ползване към 31 декември 2019 г.	**7,889**
в т.ч.компания-майка	*5,475*
в т.ч. дружество свързано чрез основен акционер на компанията -майка	*1,293*
в т.ч. дружество свързано чрез ключов управленски персонал	*1,121*

Открити салда със свързани лица

Вземанията от свързани лица са оповестени в *Приложение № 19*, а задълженията към свързани лица в *Приложение № 28*.

Възнаграждение на ключовия управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват: тантиеми, заплати, осигуровки и други краткосрочни доходи в размер на 1,633 х.лв. (2018 г : 1,041 х.лв).

37. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

На 10.01.2020 г. е вписано увеличение на капитала на Софармаси ЕООД от 10,072 х.лв. на 18,072 х. лв.

На 11 март 2020 г. Световната Здравна Организация обяви пандемия от корона вирус, а на 13 март 2020 г. българското правителство обяви извънредно положение в страната. Въведени бяха мерки за ограничаване на огнището на зараза, включително работа от къщи, временно затваряне на училища, университети, ресторанти, кина, театри, музеи и спортни съоръжения, търговци на дребно с изключение на търговци на дребно на хранителни стоки, магазини за хранителни стоки и аптеки.

Ръководството на Дружеството внимателно анализира потенциалните ефекти от пандемията и ограниченията, наложени от правителството, като се очаква като цяло намаление на икономическата активност и ликвидност за икономиката на страната, което ще се отрази и върху

дейността на Дружеството. Ефектите върху дейността на Дружеството в резултат на настъпилите събития може да включват: невъзможност или затруднения при изпълнение на поръчки в следствие на проблеми във веригата на доставки, необходимост от краткосрочни инвестиции в оборотен капитал с цел увеличаване на наличностите и конкурентност при покупките, извънредни преки разходи свързани със защитни мерки на персонала и ресурсни разходи при дезинфекция на обектите.

Въз основа на публично достъпната информация към датата на индивидуалния финансов отчет, Ръководството предприе действия, целящи ограничаването на отрицателните последици от събитията свързани с пандемията, които включват: процедури и мерки за защита на служителите и непрекъсваемост на бизнес процесите.

Ръководството счита за подходящ принципът на действащо предприятие по отношение на настоящия индивидуален финансов отчет, тъй като Дружеството разполага с достатъчно ликвидни ресурси за да продължи дейността си в обозримо бъдеще.

На 19.03.2020 г. Софарма Трейдинг обяви сключването на договор за придобиване на групата аптеки “ЕС СИ ЕС Франчайз”. Групата аптеки обединени в “ЕС СИ ЕС Франчайз” има операции на българския аптечен пазар от 13 години и включва в своята концепция над 150 обекта в цялата страна. Групата е припозната като лоялен доставчик на здравни услуги, спазващ високи професионални стандарти.

Няма други съществени събития възникнали след 31 декември 2019 г., които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания в индивидуалния финансов отчет към 31 декември 2019 г.